

NGÀY 18 THÁNG GIÊNG, NĂM TÂN HỢI

JEUDI 16 FÉVRIER 1911

NĂM THỨ SÁU, SỐ 159

LỤC TỈNH TÂN VĂN

GIA BÁN NHỰT TRÌNH
 Mua mặc 12 tháng. 5 \$ 00
 — 6 tháng. 3 00
 Mua chịu 12 tháng. 8 00
 — 6 tháng. 5 00
 Không bán 3 tháng.

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Giá bán lẻ từ số: 0 \$ 10

Ai muốn mua như trình thì gói thơ và bạc, phải đề như vậy, *Lục-tỉnh-tân-văn Saigon.*

Chủ-nhơn: F. H. SCHNEIDER | Chủ-bút: LƯƠNG-KHÁC-NINH

GIA TIỀN IN NHỮNG LỜI RAO VÀ YẾT THỊ TRONG NHỰT TRÌNH LỤC TỈNH TÂN VĂN

MẤY TRƯỞNG	MẤY HÀNG ĐỌC	IN MỘT LẦN GIA	IN 2 LẦN GIA MỖI LẦN	IN 3 LẦN GIA MỖI LẦN	IN 4 LẦN GIA MỖI LẦN	IN 2 THÁNG GIA MỖI THÁNG	IN 3 THÁNG GIA MỖI THÁNG	IN 6 THÁNG GIA MỖI THÁNG	IN 6 THÁNG SẤY LÊN, GIA MỖI THÁNG.
Một trường	3 hàng đọc	20 \$ 00	15 \$ 00	12 \$ 35	12 \$ 00	50 \$ 00	25 \$ 00	20 \$ 00	
2 3	2 —	15 00	11 25	9 25	31 50	22 50	18 75	15 00	
Nửa	1 hàng 1/2	12 00	9 00	7 40	25 20	18 00	15 00	12 00	
1/3	1, —	8 00	6 00	4 95	16 80	12 00	10 00	8 00	
1/6	1/2 —	5 00	3 75	3 10	10 50	7 50	6 25	5 00	
1/12 — (6 phần).....	1/4 —	3 00	2 25	1 85	6 30	4 50	3 75	3 00	
1/24 —	1/8 —	2 00	1 50	1 25	4 20	3 00	2 50	2 00	
1 phần	3 hàng chữ	1 00	0 75	0 62	2 10	1 50	1 25	1 00	
1 hàng chữ	"	0 50	0 40	0 30	1 05	0 70	0 65	0 50	

MỤC LỤC

1 — Đại-luận. — Vệ sanh đặc nghị.	9 — Thời sự tân thơ.
2 — Cuộc dựng hình ông Trương-vĩnh-Kỳ.	10 — Suu xuất tân kỳ.
3 — Ngoại quốc tân văn.	11 — Tạp vụ.
4 — Bồn hạt thời sự.	12 — Nhân đàm.
5 — Hường truyền.	13 — Thai.
4 — Nam-kỳ nông vụ.	14 — Gia truyền tập.
7 — Ngoại sử truyện.	15 — Thơ tin vãng lai.
8 — Bác học.	16 — Minh tâm.

ON

-COLIN

ĐẠI-LUẬN

VỆ-SANH ĐẶC NGHI

II

Hôm trước ta đã luận chung về việc tiếp dưỡng trau giới thân thể con người cho dạng sơn sơ mãn thiệp. Nay ta xin phép khán quan chú công mà luận thêm ít khoản cần dùng cho chú công tương việc vệ-sanh là đều thứ nhất con người phải giữ.

Lò Tạo-hóa sanh mình và muôn vật ra, chẳng phải nhờ ăn mà sống mà thôi đâu, cũng phải nhờ khí trời (âm-dương) thở ra, thở vào trong ngũ tạng lục phủ dạng giúp đỡ hòa thực ăn vào bụng cho mau tiêu hóa. Hễ đó hòa thực tiêu hóa thì trắng kiện thân thể, bổ dưỡng người khí, mãn thiệp nào cần.

Trời sanh thân thể con người có ngàn lớp thứ tự. Như muốn ăn vật chi vào bụng thì phải dùng lỗ miệng, mà muốn hít khí trời vào lòng thì phải dùng lỗ mũi.

Khi ăn thì miệng phải há ra mà nuốt đồ hòa-thực, mà hít ăn thì phải ngậm miệng lại cho kín, vì trong khí trời có bụi bặm và nhiều vật còn trùng (tê-vi), nếu mình há miệng mà thở hoặc hít khí trời thì đồ đó và vật độc vào bụng được mà làm hại tí vị mình.

Khi thở, khi hít khí trời thì phải dùng lỗ mũi mà thôi, vì trong lỗ mũi trời sanh có ngăn lược khí, bụi bặm còn trùng chi đều vào bụng chẳngặng, phải ứ lại tại lỗ

mũi mà thôi. Bởi vậy mỗi khi mình rửa mặt mày phải nhớ lau móc cho thông hai lỗ mũi, bằng để lâu ngày đồ dơ cùng còn trùng tụ lại đó nhiều mà ngăn đường âm dương qua lại.

Trong đóng ruộng, vườn tược thì khí trời thanh tịnh tinh khiết, còn ngoài thành thị, vì dơ hội, nên khí trời phải ở trước trần ai.

Trong nhà mình ở, nhất là trong phòng ngủ phải giữ cho kín, đầu đầu phải cho khoan-khoát, nhà phải làm cho có nhiều cửa là sách, có song, có lỗ đang khi trời que-lại ra vô thông thả, bằng chẳng-vậy, khí nhồi lâu bị hơi thở con người mà hư mà phai. Vì hễ khí vào bụng thì *sanh-khí* ở lại, còn *tử-khí* phải trở ra.

Cái *tử-khí* ấy cũng như phân, như cứt vậy. Nếu phòng ngủ không khoan khoát, khí trời phải hôi, phải thúi. Mà nếu mình hít cái khí hôi thúi đó vào bụng lại thì phải sanh Đính hoạn mà chớ.

Tại xứ Hồng-mao và xứ A-mê-rit người ta hay có thói để cửa sổ mở hoát ra ban đêm mà ngủ.

Ấy là đều phòng ngự hơi quá, chi bằng mỗi ngày, mỗi đêm trước khi ngủ mình mở các cửa ra cho khoan khoát một lúc, rồi đóng lại mà ngơi.

Thân thể con người tí như máy tàu, đồ hòa thực cũng tí như củi phum lò. Hễ củi khô, cháy tốt thì máy mau cử động. Hễ đồ hòa thực mau tiêu hóa bổ dưỡng thì mình mau phì mã, xinh xuê.

Vật thực bổ dưỡng là: Thịt, cá, rau, đậu, dầu, rượu v. v.

Có ba thứ thịt: *Thịt đỏ, thịt trắng, và thịt đen.*

1° *Thịt đỏ* là thịt bò, thịt trâu: những kẻ ốm yếu, nên ăn nó mà lấy sức.

2° *Thịt trắng* là thịt lợn, thịt heo, thịt gà, thịt vịt: như trai trắng và ti-vị yếu thì nên ăn nó hơn.

3° *Thịt đen* là thịt chim, thịt rừng, bò dưỡng làm, mà ti-vị yếu chẳng nên dùng.

4° Cá, tôm, cua, trạch, là đồ vật thực hay bổ-tính, vì trong mình nó hay có thứ *phosphore* (là tự-lai-hỏa). Những kẻ có bệnh ngoài da là ghẻ chốc lác sài thì không nên dùng thịt cá tôm cho lắm.

5° Trứng gà, sữa bò, phở-mách là đồ vật thực nhưt hạng bổ, ai cũng dùng được.

6° Đồ thảo mộc là rau, đậu, cải, dưa, dầu, rượu và đồ gia-vị cũng hay bổ dưỡng nhưt là đậu nành.

Bữa ăn thì phải phân ra mỗi ngày ba buổi. Chớ khá ăn, uống quá độ và sai giờ. Trước khi mà nuốt vào bụng thì phải nhai đồ, hòa thực cho nát cho nhuyễn, chớ nên nuốt hồi nuốt hả mà làm cho ti-vị mỗi mề liệt hoài đi chẳng, vì ti-vị rất kiêu hành lắm. Vả lại đồ hòa thực mà nhai cho nhuyễn thì khi vào bụng mau tiêu hóa hơn là nhai sơ sài.

Đang giận dữ, sợ sệt, mệt nhọc chớ nên ăn uống, vì hồi vậy máu nó mác chảy ra theo các gân, trong bao tử không có đủ sức mạnh mà tiêu hóa đồ ăn được.

Ăn cho đủ no thì thôi, chớ khá ăn quá độ lượng. Cơm nước rồi thì phải đi dạo một chút cho tiêu cơm, kẻo đi nằm nghỉ một vài giờ mới nên lo lắng công việc.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-KỶ-SỸ

GIÁ LÚA

Chở đến chợ-lớn mỗi tạ } 3 \$ 10
 } 3 \$ 20

SẼ CÒN LÊN NỮA.

TẶNG PHONG

TRƯƠNG-CÔNG ĐẠI-NHƠN

cuộc dựng hình

SỞ QUYỀN TIỀN TÍNH TRÁVINH

Tông Bình-trị-Thượng

Cai tông Nguyễn-văn-Hội	5 \$ 00
Phó tông Huỳnh-văn-Dung	1 00
Hương chức lãng Minh-thuận	2 00
id. Mỹ-cầm	1 00
id. Mai-hương	1 00
id. Hạnh-mỹ	1 00
id. Vang-thập	1 00
id. Vang-cửu	1 00
id. Kiên-virt	1 00
id. Phú-thứ	1 00
id. Bình-tân	1 00
Phan-văn-Tân Giáo tập	2 00
Đào-huấn-Hộ id	1 00

19 \$ 00

Chánh chủ Hội Phái-viên.

HUYNH-QUAN-VI.

NGOẠI QUỐC TÂN VĂN

Hội đờn bà

Tại Bắc-kinh Trung quốc có các bà Phu-nhơn nhóm nhau lại lập hội đặng sửa cách giáo giục nữ-nhi trong xứ và tìm phương mà cấm đờn ông không cho có nhiều vợ.

Chớ chỉ đờn bà Nam kỹ được hiểu như thế thì có ngày đờn bà Annam cũng lần lần tiến bộ.

Sát nhơn hành hung

Tại thành London Hồng-Mao có ba tên sát nhơn, bất tuân chánh pháp, bẻ môn thệ nhưt sanh nhưt tử với quan binh, chúng nó bắn vãi ra một lối, rồi phóng hỏa mà tự tử.

Chừng chữa lửa rồi thì thấy 3 cái tử thi cháy queo, có một cái có vit đạn, đây chắc chúng nó giùm nhau mà vào đường đi-lộ.

LAI-PHU.

Thôi rồi chiếc tàu Hiệu là Bến-Thủy

Tàu dò đi Bắc kỳ mới thông tin rằng: chiếc Bến-Thủy đã bị cháy tiêu xác.

(Hôm mồng 1 tháng Janvier, chiếc tàu này ở tại Hongay đi ra Tourane, chở 16 ngàn thùng dầu lửa. Qua bữa 3 tây, nửa đêm lửa phát cháy thành linh: Cả bọn tàu lập kế bỏ 2 chiếc tam-bản xuống nước cho kịp dựng kiềm phương thế mà chữa lửa. Song bỏ không được. Phần thì gió thổi, phần thì lửa cháy rần rần, nên nhảy vô không được mà xô 2 chiếc tam bản xuống nước. Lửa cháy thét chịu không nổi, cả bọn tàu đều ùng ùng nhảy xuống biển hết, tàu liền nghiêng và chìm. Ba người Các-chủ còn niu lại, và còn sống, còn bao nhiêu chết hết. Chiếc Bến-Thủy trôi theo nước chảy một ngày và một đêm mới tiêu mất. Cách 3 bữa, một người trong ba người Các-chủ bị phỏng lửa nặng, nên phải bỏ mình, còn 2 người kia thì gió đưa dập vô củ lao Ông Hồ nhờ có thợ chài vớt lên dựng trong đêm 10 qua 11 Janvier.

Chiếc tàu Bến-Thủy cháy 7 ngày rồi thiên hạ mới nghe tin vì nhớ hai tên Các-chủ về tại Quảng-trị mà thuật chuyện đầu đuôi như vậy.

Ôn dịch hành hung

Tại trung-quốc và Mãng-châu có dịch khí mỗi ngày chết có trăm người.

BỒN HẠT THỜI SỰ

Hỏa hoạn

Đêm mồng 5 rạng mồng 6 Février lối cuối giờ ti thiên hạ cả châu thành Saigon sột nhiên nghe tiếng kiếng nhà thờ reo vang in òi, biết chắc có hỏa hoạn chi đây. Khi nghe kỹ lại thì có hai căn tiệm của người Thanh ở đường Hamelin bị cháy rụi, có vôi rông các nơi đem đến chữa từ 1 giờ qua 2 giờ lửa mới chịu hạ.

Mưa sớm

Tại Saigon ngày mồng 6 và mồng 7 có mưa, chẳng biết trong sáu lĩnh có mưa không? Nếu có thì lấy làm hại cho lúa mùa lắm.

Hữu công tác thưởng

Bồn-quan mới máng tin rằng: mấy vị Giáo-tho sau đây đều đặn thưởng.

Hàng-lam-nhữ phạm bội bài:

Ông **Lê-minh-Thiệp**, ông **Ng.-đức-Tuấn**, và ông **Vô-vân-Hình**; vậy Bồn-quan lấy làm mừng và khen ngợi chư vị chẳng cùng.

Bồn-quan.

Sát nhơn giả linh, bị bắt

Cách vài tháng nay, có một người Annam tên là Nguyễn-văn-Ngô, đôn đường, đánh 2 người Hương-chức ở Barja. Chém bằng cái rựa rồi khự mất. Kế vài bữa một người Hương-chức bị vit nặng nên phải bỏ mình. Từ ấy tàu tuần tra xét nghiêm nhặt, song cũng chẳng nghe tin tức tên bộm ấy chi cả.

Duy có chú linh kin kia, người thiết giới giản đáng khen, tâm kiềm nghe tin tên Ngô đã lập mưu xin vô ở linh nhập cơ mà lánh nạn. Khi vô bèn đổi tên khác dạng cho người ta không biết. Qua tàu tuần kêu một người chứng đến. Người này khai rằng: biết tên Ngô và khi đưa hình của nó ra thì tên chứng chỉ hình tên Ngô cho Quan-tàu tuần coi. Kế đổi tên linh giả đến sở chụp hình đăng nhìn coi có thiệt quả như vậy chăng. Mấy quan hội lại xem xét coi thì quả tên Ngô là tên bộm đã đánh 2 người Hương-chức đó. Ban đầu bộm ta còn chối cãi, sau lại mới thú thiệt, bị dẫn đến toà mà làm tội.

Thiên hạ nãi thiên hạ chi thiên hạ

Thiên hạ vạn dân thuộc về của thiên hạ chẳng thuộc về tay một người, hồng mong hiệp đáp kể trung lương.

Bởi lời ấy mà vạn bang chư quốc đầu đầu cũng biết dân quyền. Chỗ thì lo tận diệt dòng Tôn-thất mà đương lập Chánh-chung, chỗ lại thiết tạo hiến-luật quân-dân cộng chủ. Nước Langsa là một nước Văn-minh tội bực tri hóa mỡ mang càng ngày càng cao xa thâm diệu. Bởi cao xa thâm diệu, nên mới rõ là Thiên hạ nãi thiên hạ chi thiên hạ, bèn lập dân-quyền dân-chủ, cho dân có quyền mạnh mẽ thung dung tự tại. Ba phen lập Chánh-chung, mà phen

sau đây coi vội chặc chân bèn bỏ lâu dài. Từ 1870 cho đến ngày nay là 1911, việc Chánh-chung dần quyền càng ngày càng thanh phát, nhơn dân càng ngày càng thông minh hẳn đạt hiệu phận sự chức nhậm của mình, coi ra phải là một nước mạnh một dân giàu.

Nam-việt ta tuy mất nước mà tẻ vào nhậm tay có nhơn, là Nước Pháp-quốc có lòng quảng đại, hằng muốn cho dân dưới quờn mình vào chốn văn hiến.

Chẳng phải nói lua, hãy coi những kẻ có học chữ Langsa tội bức được trọng đãi là cách nào, thì thấy rõ người Langsa không có hẹp lượng với kẻ có công ăn học, không dè phụ phàn con nhà thơ hương dẫu!

Ấy vậy ai nấy có con phải răn cho nó đi qua đến xứ Văn-minh Chánh-quốc mà học dặng sau hưởng sự sang giàu mà làm cho vinh diệu tổ-tông.

LẠI-PHỤ.

Người ngay mắc nạn

Mới đây trong làng Thời trạch tổng Minh-huệ Bêntre có ba tên Hương-chức già, người thì làm hương-su già, kẻ thì làm hương-giáo già, đũa thì làm thôn trưởng già, đồng mưu mà đối gạt lấy bạc của tên lái Vĩ, ở làng Giao-long Mỹ-tho, mà lấy 5850, chịu bán dũa khô cho lái Vĩ.

Thương hại cho anh lái Vĩ mường tin mới mắc bớ nghe nên làm, thấy ba tên ấy an mặc đồ từ tẻ, đi giày vớ xé xoan, ngờ là thật, đưa bạc trước cho ba anh điếm ấy, tẻ ra chúng nó ghe đi sau, tẻ ra ba chú nọ bơi trôi mất, anh lái ngõ chừng không thấy hình dạng chỉ hét, liền hú kêu mà không dặng, chừng ấy chú lái nghĩ lại mới biết mình bị chúng gạt cửa, không biết tính làm sao, liền trở lại nhà việc mà thưa rằng: Hương-su, hương-giáo, và thôn trưởng của làng lấy bạc của chú lái rồi trốn mất người coi ban hỏi lại thì anh lái nọ, nói không biết tên, nghe nói làng thì tin mà đưa bạc, người coi ban xét lại việc vô cơ, cắt nghĩa đủ cho anh lái nghe, anh ta giật mình biết rằng mình mang lỗi, đã bị mất của, lại thêm mang họa, anh lái ta liền nhờ sào xuôi nước.

Ấy vậy ba anh làng thiệt nghe lấy làm hồ thẹn quá, than rằng: bánh ai ăn mà mình đời là, nhưng cũng may cho 3 người làng thật khỏi mang tiếng, mới xuôi ra cho ông cả Tân trong làng hay dặng liền cạt ván những kẻ kia người nọ, liền tẻ mới bắt được 3 anh làng già đó, 1 tên Ch... dân làng Thành-thiệt cũng một tổng; 2 tên Nh... 3 tên K... dân trong làng, Hương cả liền tra hỏi rồi giải nạp, ấy là tội 3 chú già đó, Vô quan mạo hữu quan, có lẽ 3 chú già đó đều bị tội, chớ chẳng không.

Bởi vậy cho nên sách có câu rằng: Thiên bất dung gian giáo, chi nhơn.

Vậy người ở đời phải lấy đó mà làm gương, chớ khá tham tâm mà hại kỹ.

Còn những kẻ thương hồ cũng lấy dũa mà suy, lời tục có câu rằng: chớ nghe lời phỉnh lời phở, thò tay vào lỗ mặc chết lấy hom, mình làm một anh lái buôn phải giữ theo việc chặc, hẻ là, tiền trao ra thì gà bắt lấy, để làm chi mà làm vậy??? đáng kiếp cho ba anh già này: cũng thì mang trang, tay đeo vòng sắt, đáng kiếp dữ a!

Vậy tôi xin ông làm ơn ăn hành bài này vào tờ L. T. T. V. cho Lục châu quán-tử và chư vị khán quan nhân lãm.

Mô-cây V. Th. L. tự Tân-Phat.

Bêntre

Tại trường Bêntre có một trò ấu sĩ tên là Trần-ngọc-Lân, tuổi vừa hai tám, thông minh trí huệ chẳng ai bì, học hành siêng năng làm việc phần chầu, Bởi vậy cho nên học mới có bốn năm mà đã ngồi lớp nhất. Trò ấu sĩ này là con một người phú hộ rất hiền từ tên là Trần-vân-Thuật ở Mỹ-long.

Tên Trần ngọc Lan thường hay mua sách vở mà cho mấy đứa học trò nghèo, nên nội trường ai ai đều cảm mộ đức của trò ấy, mà chẳng có chi làm lạ còn một đềm này đáng khen.

Ngày kia đến hội khoa kỹ, có một anh học trò kia dặng vào số thi, song buồn rầu lắm, vì mình mồ côi cha mẹ, đến ở với một người anh rề cũng nghèo mà ăn đi học, nay đến hội thi, song không có tiền chi phí mà lên đến xứ

4. Anh Trần-ngọc Lân xem thấy động tình liền lấy bạc mình mà cho mượn. Tuy tiếng cho mượn chớ như cho, vì biết anh đó chẳng có chi mà trả lại.

Thiệt là tâm thuật của một người thiếu niên quân tử như vậy tốt biết là đường nào!

Chẳng biết trong Lục-châu quân-tử có anh ngọc sĩ nào mà ở dạng như vậy chăng?

VÕ-VAN-HẬU

Élève du cours supérieur Bentre.

Ở không sanh bệnh

Lành con người ở đời, thường hay tra dặt dặt nhẹ nhàng, háng ghét xung xấn cực nhọc; nhưng mà dặt dựa nhẹ nhàng qua đi, rồi thì khí huyết không hòa, thân thể ra như liệt như rộc; (cổ người làm sao mà: Sức lực dần ồng, ra đồng xem như con gái! Thế khi đầu lực cũng con gái cũng phải thua! - Cõi như người phương Tây, kẻ dần ồng thì đi cho xung xấn mau mắn, mới có chỗ phát đạt con người, nếu yếu ớt mà ở đời, ắt phải thua dần bả thêm mang xú!

Thân thể con người thì nên thường hay tập luyện sự mệt nhọc cho quen khi lực cũng gần cốt, thì ít hay sanh bệnh hoạn ốm đau; chẳng tin, xin coi mấy người nghèo khổ cực nhọc, thường ít sanh tật bệnh mà làm chứng.

Lại có nhiều người phương Tây hay bày chơi cuộc đá Balle, đúc nền, dựng rào, tôn tiền, hao của nhiều lắm; mà lại khi chơi coi thì mệt nhọc khổ lao kh lực; có nhiều chỗ đá nơi sân rộng, đồng ruộng, chơi bằng chon coi hay giỡ. Như không ngờ mà rằng, chớ tri tới thì nhảm không thì khóa chỉ sự ấy mà làm quan, nghĩ cũng chẳng phải tập cho giỏi, rồi mà ăn đàng ăn cuộc chỉ chỉ đàng mà lấy vốn lại chung chỗ hao tổn bấy lâu. Ngồi họ bày từ thiệt cao sâu, cũng như ta mà bày đá cầu kia vậy. Trong cuộc chơi ấy, 1 là hao tổn bạc tiền, 2 là thất công phí việc, 3 là cực, nhọc xác phạm, chớ cha thấy làm chi nên việc; mà cứ sao họ lại bày cuộc tốn họ chơi? Lại cũng chẳng phải là mấy tay nghèo khổ chi mà chơi sao? Trong cuộc ấy tới coi nhà giàu chơi càng nhiều hơn hết. Cũng lạ cho mấy tay nhà

giàu ấy sao lại chẳng chịu ở không như người mình vậy, dặng mà để móng tay cho dài, chưng vàng cho phủ thể cỡ bạc cho tối ngày, hút xách, trà rượu cho say, rồi một mai có nhảm mắt đủ trải mũi Dương-thế? Để chơi chi một hồn le lướt, tờ thẻ lè mè, lúc nghỉ rồi thì nằm dài mà thở giốc!

Bởi tới ít học, lấy trí cạn mà liều vậy, hoặc may khi có lẽ; vì chắc là họ nghĩ ra, hễ ở không phải sanh bệnh; mà không lẽ họ giàu có còn đem cái thân ấy ra, mà khiến gánh những đồ nặng nề chi chi như cụ-ly kia vậy sao? Vậy chẳng là như thế anh nhà giàu rồi ai coi ra con cóc rúc? Cho nếu họ mới bày cuộc chơi cho mệt xác, 1 là thổ mạnh cho khi độc đời ra khí sạch trộn vào, dặng làm nên sự tiêu hóa; 2 là làm cho cực nhọc cho vận động máu men, mới ít sanh bệnh hoạn; 3 là hầu cho khí lực nhứt nhứt tăng đa, đa đa ích thiện, vận chuyển toàn thân; kiện lực tráng thần, thuận nhơn chi khí bầm. Rồi họ đi coi cũng là chăm hãm, họ làm công việc cũng là siêng năng, cách làm cách ăn coi cũng là rành rẽ. Còn mình hễ giàu thì có một lẽ danh bạc tới trời đi chơi môn đất, rồi mới làm sao chỗ có lực, hỏi khán quan.

Chợ-lớn Bưởi-hữu-LƯƠNG SOẠN.

HƯƠNG TRUYỀN

Lưỡng bang tranh lợi

Văn bang chừ quốc đương thời văn minh tốt bực đầu đầu đều muốn bả việc can qua, để ngày giờ mà lo việc ích quốc lợi dân. Sấm tâu bề sùng ống quân gia ra đó chớ tình như, dặng mà báo họ con buôn, chớ dặng đường giao diết cũng các phương các nước.

Trong xứ có kẻ lo khai khoán mà tìm ngũ-kim, có người lo lập vườn làm cây mà trồng đủ các thứ thảo mộc quý báu, cũng có kẻ khác lo vốn cất lò co-xo mà tạo dặng đồ gia dụng, cho nhiều, cho mau, cho lạ, dặng bán rẻ hơn các chỗ khác mà đánh mỗi hàng lại có người đem bạc mà sắm lau buôn, sức to chớ nặng đi mau về lạ dặng đem đồ gia dụng ấy ra trong chợ hoa cầu mà bán, mà đem tiền bạc về xứ làm cho nước nhà quốc phú dân cường, làm cho đồng chung danh vang trong các nơi huê hạ. Các nước mà lo mỗi lợi cả thế như vậy là: Nước Langsa, Hông-mao, Đức-quốc, Huế-kỳ Nga-la-tu. Nhứt-bản vào văn, kêu là Liệt-cương

Trong đám *Lịch cường* thì có một nước Hồng-mao việc buôn biển mạnh hơn hết, vì tàu buôn đông hơn vạn bang bội phần, mà lại tàu chiến thuyền tinh nhuệ và nhiều hơn chư quốc quá lắm.

Tuy vậy mặc lòng mà nay coi lại nước Hồng-mao đang lo lắng lắm vì nước Đức-quốc đã hơn mười mấy năm nay quyết chí tranh lợi với Hồng-mao: trong việc quốc-gia thì lo sắm đủ thứ tàu chiến thuyền, ngoài dân thì lo khai khoán, sắm lo đóng tàu buôn để đánh mỗi lợi với Hồng-mao.

Các nước kia thấy vậy cũng không điềm nhiên mà toạ quan thành bại lâu, thấy đều lo tranh lợi mỗi ngày.

Nam-kỳ ta nhờ mưa thuận gió hoà, điền phi địa lợi, no nê đầy đầy, nên không lo chi chen lấn cho một tri mỗi lòng, một lo miêng ngậm cơm, vô bụng ca xang, ấy cũng là một loại dân có hồng phước đó. ta chưa hề thấy dưới trời có dân nào mà an phận thủ thường như dân ta vậy.

Xin một điều là lo an cần ở kiệm một chút, thì đậu cho rui mà phong vũ vô thường cũng không đến đời gi, ta chưa từng thấy dân Nam-kỳ có ai bị đói khát mà chết bao giờ.

Ta ước sao cho mỗi năm xứ ta trúng mùa như trước khi lụt bão động cơ:

Trái an chơi, lúa bông xuống đ.

Gái trâu sức chơn hải chơn hén.

đặng mà hưởng cuộc vãn-minh càng ngà, càng thanh phát mà tràn vào xứ Nam-kỳ.

TÂN-KY-SI

Tại khám đường thành Charlestoun, có 1 tội nhơn bị ở tù hồi năm 1874 tới bây giờ mà thấy mặt có một mình người nguơ-tốt mà thôi. Tội nhơn này tên là Jesse Pomeray con người bán thạp vật; hồi bị cầm ngục thì chưa đầy 14 tuổi, buổi trước làm nghề bán nhứt trình mà độ thân. Mạng vận vô phước, đã thua sút chúng bạn là những kẻ háy giờ nên trang phú hộ, lại thêm bần cùng và bị phạt nhiều phen. Hư thân là tại mẹ coi những sách xấu, đến đời đâm giết nhiều con trai con gái nữa không. Nó giữ kín tội quá kỹ này đặng ít lâu mà có bữa họ người ta gặp 1 cái tử thi dưới hầm rửa trong tiệm của tên Jesse Pomeray thì nó xưng ngay rằng nó giết.

Quan tòa lán án xử tử nó, song án-xá đổi án tử ra án biệt giam chung thân. Bởi ấy có nhiều người phiên trách rằng: phạt vậy còn nhẹ lắm chưa cần xưng tội nó. Trong 36 năm ở tù, tên Jesse Pomeray ở một nơi luôn trong ngục không đặng thấy ai hết. Dầu vậy tên này cũng chẳng nao núng, cứ lo coi sách, học sách và nghiên suy luận, cho nên thạo giỏi nhiều điều mà nhưt là việc lý luật. Tuy ở tù mà háy còn mạnh mẽ lắm.

Nhiều lần cũng xin quan trên phóng xả mà không đặng. Nay tuổi đã năm mươi, hằng trông rằng: Có ngày sẽ đặng ra khỏi tù và khi ra rồi sẽ kêu nài vì trong án xử và có nhiều điều sai luật; nó đã đành chịu án, song chẳng phục cái cách làm án ấy.

NAM-KỠ NÔNG VỤ

Làm ruộng cỏ

Tiếp theo số 157

Đây nói qua lát hén mình có 3 khía, tánh rất điệu mền, nhưng mà không đặng chắc; thường hay mọc dựa mé sông mé rạch, người hằng cắt về đập giập phơi khô mà thất vống. Theo buổi nay như mây kẻ nghèo cũng khá nên bòn, một mà đem về 1° làm vống, 2° đánh giay sợi ước bằng ngón tay út vậy cho nhiều, 3° kẻ nào làm bằng thì chế ra phơi khô rồi cho đều thành thì mà bán cho người thương mại họ cần dùng ràng-rít cột hàng ràng bó cũng là phương lợi. Miếng là hồi lại trong tri khôn coi có biết phương nào, phải làm làm sao cho lát đượ giòn, thì bán dễ như chơi hiêm/người dùng việc.

Cái thứ lát chế ra phơi khô để vậy tự-nhiên đặng mà cần dùng ràng cột hàng hóa mà dẻo dai bền-chắc, thì bên Tàu-Trung-quốc họ chờ lại đây mà bán thiếu chi! Tôi có hỏi thử coi ở xứ nào mà có lát tốt đượ này, thì những mấy người buôn lát ấy chẳng ai biết đặng ở đâu mà ra; có một vài người nói định chừng ở tỉnh Quảng-tây hay là Hồ-bắc chi-chi chờ lại Hương-cảng mà bán, rồi họ mua lại tại Hương-cảng đem lại đây bán nữa đặng kiếm lời mà thôi; chứ nội tỉnh Quảng-dông cũng Triều-châu phủ và tỉnh Phước-kiến gần đây thầy đều không thấy.

Theo tri tội nghĩ ở tỉnh Quảng-tây cùng Hồ-bắc mà chờ đến Hương-cảng rồi Hương-cảng chờ lại Saigon, Cholon thì sẽ tồn biết ngân nào! Mà người ta rông một nghề bán lát cũng đủ làm giàu lựa-là phải đợi cho có ruộng sâu, có trâu bầy mà làm giàu thì là thường sự, có lấy chi làm lạ làm hay?

(Thứ lát hén dùng mà xe giay (bằng ngón tay út ấy), rồi bán cho mấy chủ họ hay mua bán những hàng-bông, cá-mặn mà thường hay chờ chiến xứ này qua xứ khác, họ chất đồ rồi họ ràng chiến đó này lại đồ khác kéo nó lán

nó ngã, thì nhất là xứ Saigon, Cholon hay mua hơn hết. Thứ giấy lát ấy họ cũng mua ở bên Trung-quốc đem lại đây mà cần dùng cho nhẹ tiện hơn giấy dĩa giấy bố, vì dùng có một chuyên tàu ấy mà thôi, hễ tới nơi thì cắt xà ra mà lấy hàng cho mau, nếu để mà mớ thì lâu lát mất ngày-giờ, chủ tàu thúc hối, lại chúng lấy mau đem về trước bán trước đặng giá hơn; lại như lâu thì hàng-hóa phải khó héo thúi-hối rồi còn gì mà mua bán. Cũng như vì xứ mình không ai làm giấy ấy, cho nên họ phải tìm đến Trung-quốc họ mua thì số tồn quá nhiều, bằng trong xứ ta có làm đặng thứ giấy lát ấy mà bán ít họ mua nhiều, vì số-tồn chẳng bao nhiêu, lại mua-gần mà dùng, đặng giấy còn mới.

Lại như có tay nào xảo thủ, lấy tre, trúc, bẻ ra làm sườn ghè, rồi lấy lát chẻ phơi khô ấy mà quấn vào, thì làm ra một thứ ghè rất nên xinh đẹp, rồi bán lấy cũng khá tiền, chẳng hơn là để công dư mà dạo xóm dạo riêu, cũng chơi tiền giòn nguyệt, đã tồn tiền còn hao tổn tinh thần, rồi mang lấy chữ bán mới sanh ra gian-giảo. Mấy người Langsa giàu có ở xứ Nam kỳ này muốn mua cho đặng thứ ghè lát ấy mà dùng thì phải gởi qua Hương-cảng mà mua mới có thứ ghè lát nói đây, thiệt ở xứ này ít ai sắm đặng. — Chung.

Chép trong Thư vụ tân thư
Cholon Bửu-nữ-Lượng.

Cách trồng rau

(tiếp theo)

RADIS củ-củi-bỏ

Phải lấy giống nó mà gieo theo lãnh, hoặc vãi hoặc gieo theo hàng cách nhau 1 tấc Langsa.

Việc săn sóc nó cũng như việc săn sóc các thứ cải kia vậy.

Như giống nó cũ lâu quá thì phải đem đi vùi cát, chừng sáu ngày thì lấy rây hoặc lấy giàn mà giàn nó, lựa hạt nào có mọc mộng thì đem đi gieo.

Thứ cải này mau lắm, chừng 25 ngày thì ăn đặng rồi. Có nhiều khi nó không có củ mọc tình những dài không mà thôi. Muốn cho nó mọc củ tốt, thì phải dùng phân hoai mà vun gốc nó.

Cải này có nhiều thứ: tròn củ màu hương, củ có điểm trắng; củ tròn hương; củ tròn hương sớm.

Muốn cho củ cải này quanh năm thì mỗi 15 ngày phải gieo giống một lần.

Gieo giống theo lãnh thì phải dự bị vì kiến lửa hay xói hạt giống lắm. Muốn cho khỏi kiến làm hại phải dùng nước có pha thuốc Crésil mà rảy bao chung quanh lãnh thì kiến sợ mùi hôi mà đi chỗ khác không dám leo đến.

(Sau sẽ tiếp theo).

LẠC-HOÀ (Đậu-phộng)

Từ ngày người Langsa ra lo việc canh-nông thì hàng thầy hàng nghe các phòng canh nông ở các xứ hay dạy lòng người ta trồng cà phê, trà, vãn vãn... mà chẳng rõ việc trồng cà phê và trồng trà lợi chẳng bằng trồng lúa, trồng đậu phộng, trồng mè, mía, khoai mì, đu đủ, đậu, bông vải và các thứ đậu.

Tại tỉnh Bắc-giang Bắc kỳ trên miền Đạo-quần, Bến-Tram và Kép việc trồng đậu phộng càng ngày càng thăng tới, vì tại Marseille mỗi năm các lò kỹ nghệ mua đậu phộng rất nhiều.

Đậu cho trồng bao nhiêu thêm nữa cũng chẳng có chỗ nào nao núng về sự bán không đặng.

Cách trồng đậu phộng rất lợi là vậy: Mỗi một mẫu mỗi mùa bán đặng 100 thùng hạt.

Có hai thứ đậu phộng: 1° thứ nhỏ hạt kêu đậu mè; 2° thứ lớn hạt kêu là đậu tằm; 3° thứ đậu ba tháng. Đậu mè nhiều đậu hơn hai thứ đậu kia. Đậu phộng hay ưa đất cát hoặc đất trộn cát. Ruộng nào có đất pha cát thì trồng đậu phộng sẽ lợi cho ruộng ấy lắm, vì là đậu phộng khó mà rụng xuống đó sau trở nên một món phân rất quý cũng như phân bánh dầu vậy.

Minh trồng đậu phộng chẳng những là bón lấy hạt mà thôi. Giấy đậu khô bán chợ số Pháo-thủ nuôi ngựa, vỏ đậu phộng trộn với xác dầu mà làm bánh dầu, mọi món trong cây đậu phộng chẳng có bỏ món chi hết, món nào cũng có tiền.

KY-SF.

NGOẠI SỬ TRUYỆN

NHỊ TÀI TỬ

HIỆP NGHĨA PHONG NGUYỆT

Quan Phủ-án nói: người cũng cò lăm nói không biết nghe, thì ta phải bắt về kinh mà hầu cứu, Vi-tri-huyện nghe nói vậy vội cúi đầu mà giao cho quan Phủ-án, rồi trở về nhà sửa soạn đồ hành trình rồi dẫn Đôn-Hưu và Độc-tu-hóa-thương theo về kinh, vì cò tội chẳng giảm vào triều kiến Thiên-tử, nên phải do nơi quan Hình-bộ mà cung chiếu.

Quan Hình-bộ thấy Vi-tri-huyện đến thì tra hỏi liền, chẳng dám để trễ nãi, mới hỏi rằng: chuyện Thiết-trung-Ngọc với Thủy-băng-Tâm trước khi người chưa đến nhiệm sao người biết, cò phải là người ăn của hối lộ mà tuôn ý chăng?

Vi-tri-huyện bậm rằng: tôi tuy đến sau, song việc trước tôi biết, vì tôi vâng lệnh hai ba tra, nên tôi hỏi lại người cựu là Lại, Dịch và chúng nhơn, chớ chỉ kể nỗi có người nói không, thì tôi chối rằng: chẳng biết, chớ người trong nhà với người ngoài đều khai hiệp một lời, mà tôi chối rằng: chẳng biết, vậy tôi làm Tri-huyện xử đó tôi biết chuyện chi?

Quan Hình-bộ hỏi: dạy người tra việc Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm sao người lại nói leo qua chuyện Quá-ký-Tổ làm chi vậy?

Vi-tri-huyện bậm rằng: việc cò gốc nếu không nương gốc làm sao biết ngọn, nguyên Thủy-băng-Tâm đem Thiết-trung-Ngọc về nhà mà nuôi bệnh là đền ơn cho Thiết-trung-Ngọc lúc cứu Thủy-băng-Tâm bị chúng cướp bắt, sự Thủy-băng-Tâm bị cướp bắt; là nơi Quá-ký-Tổ dùng mưu giả chiếu, gạt Thủy-băng-Tâm ra nghênh chiếu rồi bắt sống Băng-Tâm đem về làm vợ, quân bắt đi giữa đường gặp Thiết-trung-Ngọc, Thiết-trung-Ngọc bèn cứu Thủy-băng-Tâm khỏi hại, ấy vậy cho nên Quá-ký-Tổ oán Thiết-trung-Ngọc mới mượn lão Độc-tu-hóa-thương thuốc Thiết-trung-Ngọc, Thủy-băng-Tâm vì cảm nghĩa cứu sanh, nên chẳng từ hiềm nghi, bèn rước Thiết-trung-Ngọc về nhà nuôi bệnh mà đền ơn, nay tôi vâng lệnh mà tra, tra ra như vậy, lẽ chi tôi dám giấu nên phải phúc thiết.

Quan Hình-bộ hỏi: mấy chuyện ấy thì cho phải, còn Thủy-băng-Tâm nuôi Thiết-trung-Ngọc trong nhà, là sự tối khuất, sao người biết rằng hai người ấy trịnh chánh không tư? vậy cò ăn của hối chăng?

Vi-tri-huyện bậm rằng: tôi mới đến không biết chi dạng, nguyên vưng mạng dạy hành tra, tra ra mới rõ, vì quan huyện trước là Bạc-Tử có sai một, ten môn tử là Đôn-Hưu đi coi trạm, mới hay hai người

ấy chẳng khi trong buồng tối, thiết là trai thân gái thánh, kinh phong hóa, giữ danh giáo, trịnh bạch rõ ràng, còn nói chuyện hối lộ thì cò, và Quá-học-Sĩ có gởi và sai Quá-ký-Tổ đem đến cho tôi một trăm lượng bạc, biểu tôi giúp sức, dâng hai Thiết-trung-Ngọc với Thủy-băng-Tâm thì cò, tôi không dám giấu, sẵn đây tôi trình đủ xin Quan trên đừng đền nợ tiền cứu lăm. Nguyên các quan Hình-bộ chịu hứa với Quá-học-Sĩ muốn gia tôi cho Vi-tri-huyện, nay lại bị Vi-tri-huyện đem thơ và của tang trình ra hẳn hỏi, thì không biết làm sao đang, nên phải đồ ngọt rằng: thôi chuyện vậy hay vậy, người hãy lui ra nghỉ ngoài mà chờ thành chỉ. Vi-tri-huyện xá một cái rồi lui ra.

Nói về các quan Hình-bộ tra hỏi giữa triều, trước tái mắt người ta, khó bề giấu giếm, nên phải hiệp với bộ lễ mà làm sớ tâu lên.

Thiên-tử coi sớ rồi nói rằng: Thiết-trung-Ngọc đường bệnh tại nhà Thủy-băng-Tâm là vì đền ơn, coi tội chớ chẳng khi trong buồng tối, nếu quả như vậy thiết cũng đáng khen. Cựu-thất-Giám tâu gièm rằng: chuyện đó hối huyện sớ tại đó nó theo dặt, chớ thiết tối như vậy cha mẹ nó làm gì lại dặt giả cưới, nó lăm như vậy là nó chèn dân Thiên-tử. Thiên-tử ngâm nghĩ một hồi rồi phê rằng: Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm chuyện đường bệnh gốc ngọn làm sao? Thủy-Cơ công Thiết-Anh kết sủi gia làm sao? Quá-ký-Tổ có câu thân với họ Thủy hay chăng: hết thấy phải cung chiếu cho cò rang rồi hầu chỉ định dặt. Thanh chỉ ra cho các nhà hay rồi, thì nhà họ Thiết, họ Thủy trong lòng không nao nung, đều an vưng như không, cứ thiết tình mà phúc chi. Con Quá-học-Sĩ chẳng xiết buồn rầu mà rằng: tưởng làm mưu mà hai chúng nó, ai dễ sự hại ấy trở lại cho mình, bèn sai Thành-Kỷ đi các chỗ mà nói rập rằng theo mình, sợ e con mình nơ cường thú đối ba lần, kể nói có người nói không, sợ chạy chối không khỏi, nói rồi cũng lo làm sớ đứng lên cho thiên nhaut ngư khản.

Sau sẽ tiếp theo

A-Ly.

TỔNG HỌC TÂN THƠ

Bài thứ III

THOẠI-THIỆU-ANH XUẤT ĐẶC, AI-NGỌC SAN TỬ

Tiếp theo

Muốn ở đây chuyện văn cùng chàng cho có bạn. — Con Văn-Đông thấy Ai-Ngọc cò lòng bãi buổi, song nghĩ vì nàng là một người thị phụng của Tiêu-thơ chớ dung nhan cũng chẳng kém, nên anh ta có hơi háo hão; song còn ngại nên nói rằng: «đang như vậy thì cũng tốt, e có người hay dặng mà bất tiện chăng?» Ai-Ngọc nói: «hại ta mà trò chuyện đây, ai mà biết

NHỊ TÀI TỬ

HIỆP NGHĨA PHONG NGUYỆT

Quan Phủ-án nói: người cũng cò lăm nói không biết nghe, thì ta phải bắt về kính mã hầu cứu, Vi-tri-huyền nghe nói vậy với còi ớn mà giao cho quan Phủ-án, rồi trở về nhà sửa soạn đồ hành trình rồi dẫn Đôn-Hựu và Độc-tu-hóa-thương theo về kính mã cứu đói, đi đặng ít ngày, Vi-tri-huyền đã đến kính, vì có tội chẳng giám vào triều kiến Thiên-tử, nên phải do nơi quan Hình-bộ mà cùng chiều.

Quan Hình-bộ thấy Vi-tri-huyền đến thì tra hỏi liền, chẳng dám để trễ nãi, mới hỏi rằng: chuyện Thiết-trung-Ngọc với Thủy-băng-Tâm trước khi người chưa đến nhiệm sao người biết, có phải là người an của hồi lộ mà tuấn vị chăng?

Vi-tri-huyền bậm rằng: tôi tuy đến sau, song việc trước tôi biết, vì tôi vụng lịnh hai b tra, nên tôi hỏi lại người cựu là Lại, Diêm và chúng nhơn, chớ chỉ kể nói có người nói không, thì tôi chối rằng: chẳng biết, chớ người trong nhà với người ngoài đều khai hiệp một lời, mà tôi chối rằng: chẳng biết, vậy tôi làm Tri-huyền xử đó tôi biết chuyện chi?

Quan Hình-bộ hỏi: dạy người tra việc Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm sao người lại nói leo qua chuyện Quá-kỳ-Tổ làm chi vậy?

Vi-tri-huyền bậm rằng: việc có gốc nếu không nương gốc làm sao biết ngọn, nguyên Thủy-băng-Tâm đem Thiết-trung-Ngọc về nhà mà nuôi lịnh là đến ơn cho Thiết-trung-Ngọc lúc cứu Thủy-băng-Tâm bị chúng cướp bắt, sự Thủy-băng-Tâm bị cướp bắt, là nơi Quá-kỳ-Tổ dùng mưu giả chiếu, gạt Thủy-băng-Tâm ra nghinh chiếu rồi bắt sống Bang-Tâm đem về làm vợ, quân bắt đi giữa đàng gặp Thiết-trung-Ngọc, Thiết-trung-Ngọc bèn cứu Thủy-băng-Tâm khỏi hại, ấy vậy cho nên Quá-kỳ-Tổ oán Thiết-trung-Ngọc mới mượn lão Độc-tu-hóa-thương thuốc Thiết-trung-Ngọc, Thủy-băng-Tâm vì cảm nghĩa cứu sanh, nên chẳng từ hiềm nghi, bèn rước Thiết-trung-Ngọc về nhà nuôi bệnh mà đến ơn, nay tôi vụng lịnh mà tra, tra ra như vậy, lẽ chi tôi dám giấu nên phải phúc thiết.

Quan Hình-bộ hỏi: mấy chuyện ấy thì cho phải, còn Thủy-băng-Tâm nuôi Thiết-trung-Ngọc trong nhà, là sự tối khuất, sao người biết rằng hai người ấy trình chánh không tư? vậy có ân của hồi chăng?

Vi-tri-huyền bậm rằng: tôi mới đến không biết chi đặng, nguyên vụng mạng dạy hành tra, tra ra mới rõ, vì quan huyện trước là Bạc-Tử có sai một tên môn tử là Đôn-Hựu đi coi trạm, mới hay hai người

Ngọc với Thủy-băng-Tâm thì có, tôi không dám giấu, sẵn đây tôi trình đủ xin Quan trên đừng đến ngự tiền cứu lăm. Nguyên các quan Hình-bộ chịu hứa với Quá-học-Sĩ muốn gia tội cho Vi-tri-huyền, nay lại bị Vi-tri-huyền đem thơ và của tang trình ra hẳn hoi, thì không biết làm sao đặng, nên phải đồ ngọt rằng: thôi chuyện vậy hay vậy, người hãy lui ra nghỉ ngoài mà chờ thánh chỉ. Vi-tri-huyền xá một cái rồi lui ra.

Nói về các quan Hình-bộ tra hỏi giữa trao, trước tai mắt người ta, khó bề giấu giếm, nên phải hiệp với bộ lễ mà làm sớ tâu lên.

Thiên-tử coi sớ rồi nói rằng: Thiết-trung-Ngọc đường binh tại nhà Thủy-băng-Tâm là vì đến ơn, coi tội chớ chẳng khi trong bụng tội, nếu quả như vậy: thiết cũng đặng khen. Cựu-thái-Giám tâu gièm rằng: chuyện đó hơi huyền sớ tại đó nó thiếu dặt, chớ thiết tội như vậy chưa mẹ nó làm gì lại dặt gà cưỡi, nó lăm như vậy là nó chớ dân Thiên-tử. Thiên-tử ngầm nghĩ một hồi rồi phê rằng: Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm chuyện đường binh góc ngọn lăm sao? Thủy-Cư cũng Thiết-Anh kết sủi gia lăm sao? Quá-kỳ-Tổ có câu thân với họ Thủy hay chăng: hết thay phải cùng chiến cho nó rang rồi hậu chi định đặng. Thanh chủ ra cho các nhà hay rồi, thì nhà họ Thiết, họ Thủy trong lòng không nao núng, đều an vững như không, cứ thiết tình mà phúc chi. Còn Quá-học-Sĩ chẳng xiết buồn rầu mà rằng: tưởng lăm mưu mà hại chúng nó, ai dè sự hại ấy trở lại cho mình, bèn sai Thành-Kỳ đi các chỗ mà nói rập rờng theo mình, sợ e con mình nó cường thủ đôi ba lần, kể nói có người nói không, sợ chạy chối không khỏi, nói rồi cũng lo lăm sớ đưng lên cho thiên nhân ngự khảm.

Sau sẽ tiếp theo

A-Lý.

TỔNG HỌC TÂN THƠ

Bài thứ III

THOẠI-THIÊU-ANH XUẤT ĐÀU, ÁI-NGỌC SAN TỬ

Tiếp theo

Muốn ở đây chuyện văn cùng chàng cho có bạn. — Con Văn-Đổng thấy Ái-Ngọc có lòng bài buổi, song nghĩ vì nàng là một người thị phụng của Tiểu-thơ chớ dung nhan cũng chẳng kém, nên anh ta có hơi hào hào; song còn ngại nên nói rằng: «đặng như vậy thì cũng tốt, e có người hay đặng mà bất tiện chăng?» Ái-Ngọc nói: «hại ta mà trò chuyện đây, ai mà biết

Thiết-trung-Ngọc với Thủy-băng-Tâm trước khi người chưa đến nhiệm sao người biết, có phải là người an của hồi lộ mà tuân vị chăng?

Vi-tri-huyện bậm rằng: tôi tuy đến sau, song việc trước tôi biết, vì tôi vướng lịnh bại h tra, nên tôi hỏi lại người cựu là Lại, Diệc và chúng nhơn, chớ chỉ kể nói có người nói không, thì tôi chộp rằng: chẳng biết, chớ người trong nhà với người ngoài đều khai hiệp một lời, mà tôi chộp rằng: chẳng biết, vậy tôi làm Tri-huyện xử đó tôi biết chuyện chi?

Quan Hình-bộ hỏi: dạy người tra việc Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm (sao người lại nói leo qua chuyện Quả-kỳ-Tổ làm chi vậy?

Vi-tri-huyện bậm rằng: việc có gốc nếu không nương gốc làm sao biết ngọn, nguyên Thủy-băng-Tâm đem Thiết-trung-Ngọc về nhà mà nuôi bệnh là dên ơn cho Thiết-trung-Ngọc lúc cứu Thủy-băng-Tâm bị chúng cướp bắt, sự Thủy-băng-Tâm bị cướp bắt; là nơi Quả-kỳ-Tổ dung mưu giả chiếu, gạt Thủy-băng-Tâm ra nghênh chiếu rồi bắt sống Bang-Tâm đem về làm vợ, quán bát đi giữa đàng gặp Thiết-trung-Ngọc, Thiết-trung-Ngọc bèn cứu Thủy-băng-Tâm khỏi hại, ấy vậy cho nên Quả-kỳ-Tổ oán Thiết-trung-Ngọc mới mượn lão Độc-tu hòa-thương thuốc Thiết-trung-Ngọc, Thủy-băng-Tâm vì cảm nghĩa cứu sanh, nên chẳng li hiểm nghi, bèn rước Thiết-trung-Ngọc về nhà nuôi bệnh mà dên ơn, nay tôi vướng lịnh mà tra, tra ra như vậy, lẽ chi tôi dám giấu nên phải phúc thiết.

Quan Hình-bộ hỏi: mấy chuyện ấy thì cho phải, còn Thủy-băng-Tâm nuôi Thiết-trung-Ngọc trong nhà, là sự tối khuất, sao người biết rằng hai người ấy trình chánh không tư? vậy có ân của hồi chăng?

Vi-tri-huyện bậm rằng: tôi mới đến không biết chi đặng, nguyên vướng mạng dạy hành tra, tra ra mới rõ, vì quan huyện trước là Bạc-Tử có sai một tên môn tử là Đôn-Hưu đi coi trộm, mới hay hai người

thiệt tối như vậy chưa tọc nó làm gì lại cần ga cao, nó làm như vậy là nó chề dân Thiên-tử. Thiên-tử ngầm nghĩ một hồi rồi phê rằng: Thiết-trung-Ngọc và Thủy-băng-Tâm chuyện đường bình gốc ngọn làm sao? Thủy-Cư cùng Thiết-Anh kết sủi già làm sao? Quả-kỳ-Tổ có câu thần với họ Thủy hay chăng; hết thấy phải cùng chiến cho rõ ràng rồi hầu chỉ định đặng, Thanh chỉ ra cho các nhà hay rồi, thì nhà họ Thiết, họ Thủy trong lòng không nao núng, đều an vững như không, cứ thiết tình mà phúc chi. Còn Quả-học-Sĩ chẳng xiết buồn rầu mà rằng: tướng làm mưu mà hại chúng nó, ai dè sự hại ấy trở lại cho mình, bèn sai Thành-Kỳ đi các chỗ mà nói rập rập theo mình, sợ e con mình nó cường thủ đôi ba lần, kể nói có người nói không, sợ chạy chối không khỏi, nói rồi cũng lo làm sở dựng lên cho thiên nhơn ngư khản.

Sau sẽ tiếp theo

A-Ly.

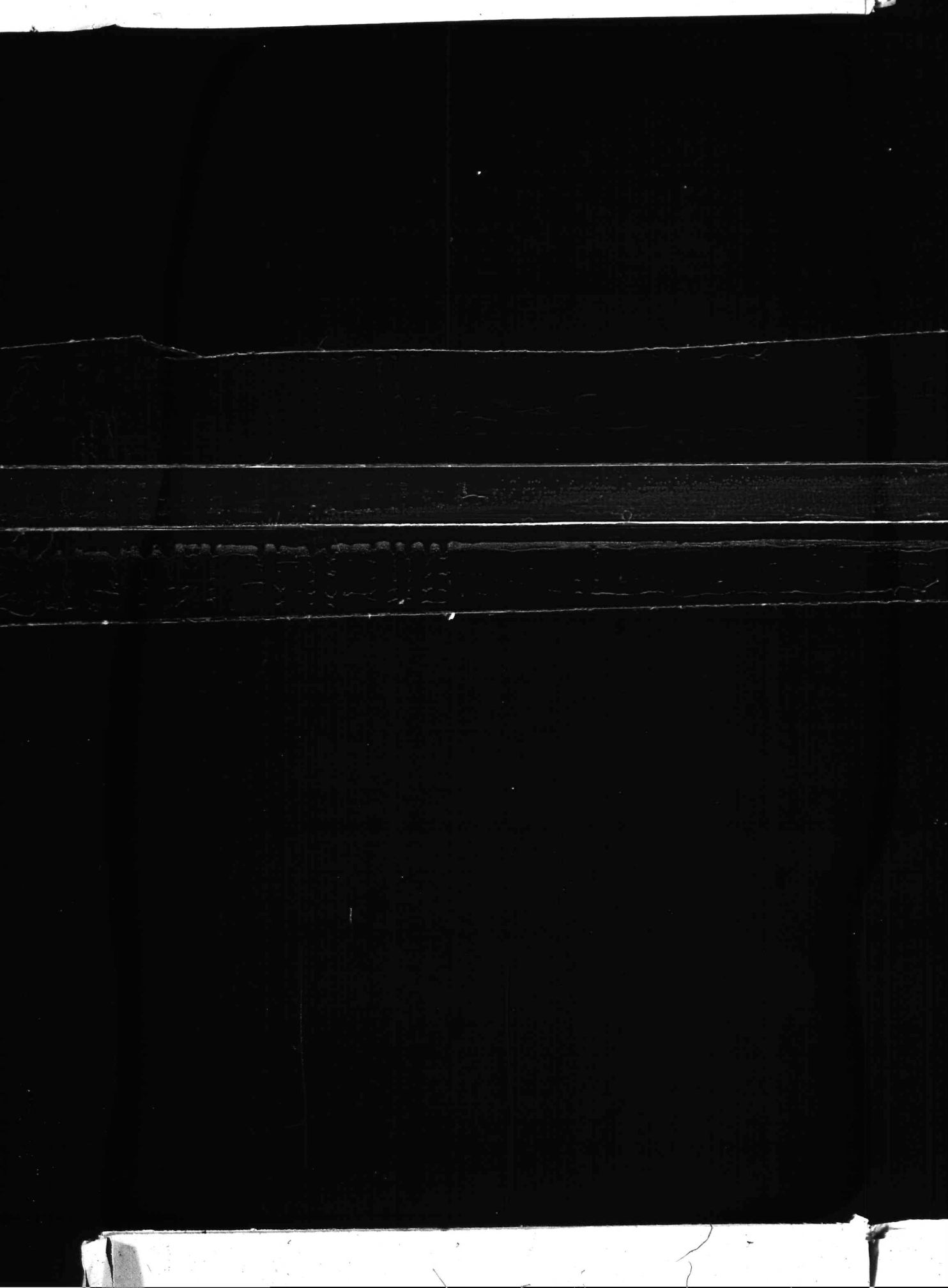
TỔNG HỌC TÂN THƠ

Bài thứ III

THOẠI-THIỆU-ANH XUẤT ĐÀU, AI-NGỌC SẴN TỬ

Tiếp theo

Muốn ở đây chuyện văn cùng chàng cho có bạn. — Con Văn-Đổng thấy Ai-Ngọc có lòng bắt buôi, song nghĩ vì nàng là một người thị phụng của Tiêu-thơ chớ dung nhan cũng chẳng kém, nên anh ta có hơi háo háo; song còn ngại nên nói rằng: «đặng như vậy thì cũng tốt, e có người hay dặng mà bất tiện chăng?» Ai-Ngọc nói: «hai ta mà trò chuyện đây, ai mà biết

cho chàng; chẳng qua là kiếp chước hai ta có tiền duyên mới phải.»

Hai chàng mất lại mây qua, mặc sức bướm ong bay nhảy; cũng như thần-nữ mà hội cùng Nhượng-vương. — Việc trang gió ai ai chẳng biết, hơi đầu kẻ dong dài cho mệt.

Các việc xong rồi Văn-Đống nói: «trời cũng đã hết mưa rồi, có khi cha ta đi cũng gần về; nàng chàng khá ở đây, người hay đứng ở là bất tiện.» Nàng Ái-Ngọc về, rồi lại dặn Văn-Đống xiết đứng có tuyết lâu cơ quan mà bề việc.

Đây nói về tại xứ đó có một quan địa phương tên là Châu-đại-Niên, ông này chẳng phải là văn sĩ xuất thân, khi cha mẹ sống vọng có đề tiền của lại nên anh ta quyền chức đó mà thôi; vốn là tay tàn bạo gian ác lung lẳng. Ngày kia rảnh việc bên qua nhà Lương-trọng-Tiên chơi, khi đi gần tới nhà có một nàng quốc sắc khuynh thành đương ngồi hòa đờn nghe rất nên tuyệt diệu. — Khi thấy rồi thì lại đem lòng quyến luyến; định chắc là con gái của Lương-trọng-Tiên, song chẳng biết có nơi nào chưa, nên mới thừa dịp đến đó trước là dạo chơi sau hỏi thăm coi cho biết.

Khi đến nơi Lương-trọng-Tiên ra rước vào phân chủ khách trà nước xong rồi. Lương-trọng-Tiên mới hỏi rằng: «chẳng hay Châu-đại-gia đến tôi có việc chi chăng? Xin nói cho tôi biết.» Châu-đại-Niên đáp rằng: chẳng có chi cho lạ hơn rảnh việc mà đi chơi, sẵn dịp ghé hỏi thăm ngài, chẳng hay linh thiên-kim của ngài là có hứa tự nơi nào chưa? xin nói cho tôi biết.» Lương-trọng-Tiên nói: «Châu-đại-gia hỏi mà làm chi, phen lão rất nên mong phước sanh đặng một gái khi trước lão với Vương-chí-Thành đã kết suôi gia cùng nhau rồi; rồi vì Vương-gia làm con nước lửa nay nghèo quá đối nghèo, lão cũng có nhiều khi muốn dứt cho rồi; nhưng mà lo không ra kế. Thằng quí nghèo tên là Vương-văn-Đống là thằng rề của lão nó hãy bán liền ngoài chợ đó.» Châu-đại-Niên nói: «sao chẳng lựa bực sang trong như tôi đây mà gả, đặng cho linh thiên-kim nhờ cái thân sau?» Lương-trọng-Tiên nói: «việc ấy tôi cũng thường thường bảo nó viết hồi thư, ngắt vì mụ ở nhà hay khuyến giải hoài, nên chẳng biết biện lẽ nào mà hại thằng Vương-văn-Đống cho đặng; Châu-đại-gia có kế chi xin bày biện, thoảng như việc xong rồi thì tôi sẽ gả cho Châu-đại-gia.» Châu-đại-Niên nói: «việc ấy nào có khó chi, để mặc tôi liệu định mà hại nó cho; như tôi giết nó đặng rồi xin ông chờ quên lời.» Lương-trọng-Tiên nói: «như đại-gia mà giết đặng thằng cùng-quí đó rồi thì tôi như định gả cho đại-gia mà thôi.» Các việc xong xuôi rồi hai chàng từ biệt ra về, đặng cho Châu-đại-Niên lo kế.

(Tích này còn dài kỳ sau tôi sẽ tiếp)

Ô-môn
NGUYỄN-BỨC-HẠP.

BÁC HỌC

Địa lý

Địa lý là một phép học cho biết cuộc biến uyển dị thường bày ra trên mặt trái đất; làm cho hình trái đất đổi dời kêu là cuộc **tang thương**. Phép học này cũng là cao xa thâm diệu như phép học thiên văn vậy.

Phép địa lý chia ra làm hai **thiên**:

Thiên I dạy học **nguyên do** trái đất trước khi có sanh loài người ta, và học các lớp đá và lớp đất ở trong trái đất;

Thiên II dạy học cho biết **địa-sĩ**, dùng những xác **con-người**, xác **thảo-mộc** và xác **cây-thú**, bị chôn dưới đất mà định lấy tuổi trái đất và dạy học **thi tiết**, **nhân-thân**, **thứ-thê**, **thảo-mộc-hình**, từ thuở tạo thiên lập địa cho đến bây giờ.

I.— NGUYÊN DO TRÁI ĐẤT

Lúc hỗn độn sơ khai trước khi chưa có sanh loài con người ta, thì trái đất khi ấy còn lỏng như cái trứng vịt sống và tự nhiên có sức nóng, như mặt trời, ông Châu-tư nói thuở hỗn độn sơ khai trái đất có hai thứ mà thôi: Nước và lửa.

Lâu năm chảy thẳng sự nóng trái đất nguội dần lớp ngoài mặt thì **khí chi khinh thanh thượng phù giả vi vân** còn những vật nặng thì **trọng trước hạ ngân giả vi địa**.

Những nước đi lên trời mà làm mây thì lại hay làm mưa mà tẻ xuống đất.

Bề kinh tám trái đất bên này thấu qua bên kia do được 12 ngàn 8 trăm kilômét, mà trái đất đặt từ mặt đất xuống cho đến 40 kilômét mà thôi. Còn trong ruột thì lỏng vì sức nóng hãy còn nơi trong kêu là **địa-trung-hỏa**.

Cũng như trứng vịt luộc sơ, ngoài cứng mà trong còn lỏng còn mềm.

Mấy người khai mỏ ngũ kim hẳn biết việc nóng tự nhiên của trái đất này. Từ mặt đất mà đi xuống thì mỗi 33 thước sự nóng trái đất thêm một bực (hàn thử châm). Nếu lấy nề ấy mà tính, thì vỏ trái đất đặc cứng không bao nhiêu, vì bề ngang kinh tám là 12.000 kilo-

mết, mà châu vi trái đất chỗ đặc cứng từ mặt đất xuống có 40 kilômét mà thôi.

LỚP ĐẤT. — Những vật bao chung quanh trái đất thì chia ra làm hai hạng: 1° Đất cứng tự nhiên, hoặc bởi khi vỏ trái đất mất sự nóng thì đất quanh lâu ngày thành đá, hoặc bởi hoá diêm sơn thối đá trong lòng trái đất lên mặt đất. — Đá sanh ra bởi vỏ ốc sò hào, hến, tụ lại lâu năm thành khối. 2° Đất.

TUỔI ĐẤT. — Đá tự nhiên, đá khối mới sanh, là đất *già*, còn đất mà bao phủ đá ấy là đất *non*, mới tượng. Ở dưới đất cái đất nằm có lớp, coi theo đó mà đếm thì hiểu tuổi trái đất.

XÁC XUA. — Vì mặt trái đất mất sự nóng nên mới có sanh muôn vật, chỉ như còn nóng như trong ruột trái đất thì làm sao muôn vật ở ăn chịu nổi đặng.

Bởi ấy mấy chỗ lớp đất nguội: dưới đất cái người ta hay đào được xác người, xác thú, xác cây cỏ bị cuộc tang thương lấp lâu đời.

Dùng các xác ấy mà định tuổi trái đất này là một phép học khác nữa.

TRẦN-TUẤN-ANH.

Trong số 158 có in sai vài chữ trong bài Bác học: **đồng** thì không phải **đồng** thê, **Ấu-châu** chớ không phải **An-phân**.

Loại cóc

Loại cóc có ích cho những người lập vườn là thê nào?

Loại cóc hay ăn các thứ ruồi, muỗi, mòng cùng các thứ côn trùng, là giống hay làm hại cây cối, nhất là các thứ cây mới mọc.

Vườn nào mà có đặng chừng vài trăm con cóc, thì vườn ấy có khi chẳng còn có các thứ côn trùng, vì các loại này sanh bởi nước, hay là bởi trong lá mục, cùng bởi đất mà ra.

Loại cóc, nhái, ếch, chàng hiu để trứng, trứng không có vỏ; lâu lâu hóa ra dài dài mà có đuôi chưa có chun, lần lần hai chun sau mọc trước, rồi mới kể hai chun trước mọc ra, đoạn rụn đuôi mới nhảy kiếm ăn các thứ côn trùng.

Loại cóc, ếch, nhái, chàng hiu trong da nó có mù mà cóc thì mù nhiều hơn, mù nó là

một vị rất độc. Nếu lấy mù nó mà chích vào thịt gà thịt vịt, thì vịt gà phải chết. Rủi mù nó vấy tay, vô ý dụi con mắt, phải sanh bệnh chẳng sai.

Đời trước bên nước Ôt-tra-li không có cóc, có người qua phương Tây thấy cóc ăn các giống côn trùng, thì quyết loại ấy có ích cho những người lập vườn, nên mới đem giống về xứ mình cho nó sanh sản. Vậy khuyên những kẻ có vườn tược chớ làm hại giống cóc là giống có ích cho mình là dường nào!

PHI-LÝ-BÁ

THỜI SỰ TÂN THƠ

THẾ-GIẢI CHI VẬT

Muôn vật trên đời, có vật bởi trời sanh tự nhiên, có vật bởi nơi người làm ra; như: núi, sông, đá, đất, cỏ cây, chim, thú, ấy trời sanh tự nhiên. Như cung thất, khi cụ, đạo lộ, kiêu lương, (đường sá, cầu ki, nhà cửa, và vật dùng, đều bởi nơi người làm ra cả thảy. Ấy bạn đương thời còn lòng tưởng sai, chẳng chịu hùn hiệp bán buôn xúm nhau lập trại, nghề, nhà, thờ, làm sách vở ra từ nghề mà dạy lẫn với nhau, lớp sau con cháu phải u mê, chỉ cho khỏi nó trách lờp tiền khiên này là vụng dốt.

Khí âm dương

Không khí để người dùng hơi thở, các loại khác cũng nhờ đó mà sống. Chỗ thờ hơi con người đều nhờ không khí mới đặng mạnh giỏi; vậy thì cất nhà ở phải cần làm cửa song hay là cửa vẩy (fenêtre) cho nhiều, đặng cho không khí thông lưu; hăng bùng the nhà cửa đều kín bịt không khí chẳng đặng sạch, ắt hay sanh bệnh hoạn.

Giữ gìn lời nói

Thầy hỏi kẻ học trò rằng: trong thiên hạ có một vật phát ra một cái mà không thể nào theo kịp là vật gì?

Trong cả trường có kẻ nói: tiếng súng bắn, tên bay thì lẹ hơn hết không chi theo kịp. Có kẻ nói: xe lửa thiệt quá mau. Kẻ khác nói: chớp nháy lại mau hơn hết.

Thầy nói: thầy đều không phải; chỗ ta gọi phát ra một cái mà không phương chi theo đặng, thì chúng bay người người đều có; ấy là cái lưỡi mà thôi. Thầy nói đã rồi, mà kẻ học sanh cũng chưa hiểu đặng rõ. Thầy bèn giải rằng: lời nói của chúng bay nói, chẳng phải nơi cái lưỡi mà ra sao? Một lời nói đã ra, hoặc phải hoặc quấy, không phải là phát ra một cái mà không có vật chi theo kịp sao? Người xưa có nói: sức ngựa là hay, mà cũng không kịp cái lưỡi; ấy gọi một lời nói ra rất mau, tuy sức bốn con ngựa cũng chẳng hay theo kịp. Vậy thì lời nói ấy phải nên đề-dặt cẩn thận cho lắm mới đặng.

Con mắt

Cả và thân thể con người duy có con mắt là bấu yếu hơn hết. Lúc bé thơ khá nên hiểu biết mà giữ gìn lấy kẻ hư. Giả như: cầm vật chỉ trong sạch trắng tinh mà nhìn ngó, hoặc nơi tối tăm gắng sức nhưng mắt dờm-xem vật gì, nếu nhiều khi thì sanh bệnh. Con mắt hễ mở lâu thì mỏi, bởi đó trời sanh cho có ban đêm mà ngủ, đặng nhắm lại nghỉ ngơi; lại con mắt hai mí đều có lông, kêu là lông nheo, mà phòng bụi cát bay vào.

Con mắt của loài cầm thú lại còn linh hơn con mắt người, như là: diều, quạ, chim ưng, bửu cát, hay nơi thanh không giữa trời mà hay thấy trên mặt đất có vật chi hồng tím, bắt; như: mèo, cạp, hay kiếm vật nơi chỗ tối, ấy cũng là một cách linh nhân hơn con người. Nhưng mà con mắt người hay biết tốt xấu, biện hiền, ngu và hay đọc sách đặng biết việc xưa việc nay. Vậy thì con mắt loài cầm thú tuy linh hơn mà chẳng hay bị kịp.

Sau sẽ tiếp theo

Chợ lớn Bưởi-Hữu-Lượng soạn.

Cấm chẳng ai đăng in theo, vì sau sẽ in ra nguyên tập mà bán.

SU U XUẤT TÂN KỲ

95. — Chính giữa mùa hạ tại thành Newyork mặt trời sáng trong ngày ấy tới 15 giờ đồng hồ; tại thành Londres tới 16 giờ rưỡi; tại Saint-Petersbourg kinh đô Ngalatr tới 19 giờ; tại Tornea bên xứ Finlande tới 22 giờ, còn tại Spitzberg gần bắc cực, mùa hạ mặt trời mọc ba tháng mới lặn.

96. — Tại xứ quân mọi mà đen hơn hết trong phươg Afrique, con nit mới sanh ra thì nước da nó mốt mốt chó không đen, chừng một tháng da nó hóa ra vàng lợt, tới một tuổi da nó sạm sạm lặn; chừng bốn tuổi da nó ra đen mốt, chừng sáu bảy tuổi da nó mới hóa ra đen huyền.

97. — Hết thấy dây chạc chẳng lẻo trong một chiếc tau trận cần nặng đến 8 muôn kilos.

ANNA-MIT.

TẠP VỤ

Chà gác cửa sát nhọn

Cách ít bữa rày, ta đã có nói chuyện một tên Chà gác cửa bị giết phớt thầy nơi đường Kinh-lấp. Nay linh trưng mới tìm đặng 2 tên Chà, một tên sau khi tra vấn, thì rõ ràng là bọm sát nhọn, vì khi trước nó có hàm giết tên bị giết ấy, có chừng cỡ rõ ràng.

Một vị đồng bang ta sẽ sang Pháp-quốc học thuốc

Vị Lương-y Annam tên là Nguyễn-văn-Phân, Nhà-nước cho qua Pháp-quốc đặng học thêm 2 năm nữa, Nhà-nước ký giao người này cho quan Đốc-học chánh Đông-dương mới gởi học với quan Lương-y M. Régnier, ở lại thành Paris.

Nhà-nước định cấp cho người ấy mỗi năm là 1 ngàn 1 trăm đồng bạc. Lại cấp thêm 500 quan nữa đặng sở phí tiền y phục và tiền nhập trường.

NHÀN DÀM

Phụ nơn tác quái

Bảy lâu nay, mới thấy đờn bà xử kiện. Tại San-Francisco bên thế giới mới, luật mới bày ra cho phép đờn bà làm quan tòa. Lúc ấy có vụ kiện đồ để vợ. Vợ chồng ăn ở với nhau đặng hai đứa con. Người vợ lại muốn bắt lại một đứa. Tòa dạy người mẹ thì phải nuôi đứa con gái, còn người cha, đứa con trai, người vợ chống án. Bởi đó nên quan biện lý luận cử trong dân sự 12 bà quan tòa. Mấy bà quan này sang trọng xứng đáng chức phận mình. Theo luật mới, cử vừa rồi. 12 bà vào nơi phòng riêng mà luận vụ kiện ấy. Thăm xét ước chừng vài mươi phút đồng hồ, rồi ra mà phân dạy người đờn bà phải nuôi lấy đứa con trai, vì người cha xin để vợ, chỉ nghĩa không phương mà nuôi con. Thất kiện rồi, người cha về nhà nghĩ đi nghĩ lại tức tức vô cùng, song nói năng chỉ chẳng đặng.

Lời mấy quan tòa đờn bà xử đó cũng chưa chắc gì là thất đặng cho ứng tội người cha, vì khi trước xử, người cha nuôi đứa con trai, người mẹ đưa con gái, hai đàng đều bằng lòng, mà nay sao lại xử như vậy.

Đàn ông cũng khá giữ mình, nếu đầu đầu có quan Tòa đờn bà thì ai sẽ bị thất luôn trong vụ kiện để bỏ.

Nội bên Thế Giới Mới nghe tin ai ai cũng giựt mình về sự xử ấy.

Nghĩ lại phải, nếu mấy bà cả gan xử cho người đờn ông đặng kiện lần thứ nhứt; thì sau có kiện thưa họ tới thiếu gì.

Vậy chớ cũng đáng khen cho mấy bà đó.

THAI

Từ này về sau mỗi tuần Bồn-quản ra một câu Thai, có định số thứ tự, mỗi câu hạn cho 15 ngày thi thời thầu bài đáp. Qua tới ngày 21 sẽ ấn hành câu nào đáp trúng và tên họ người gởi bài ấy.

Những thơ đáp thai thì phải đề ngoài bao thơ chữ Thai và số câu thai cho lớn dạng để sắp.

SỐ 14. — DUNG NGƯỜI ĐỒ LÚC KHÔNG NGƯỜI, NAY NHIỀU ANH TUẦN THÌ NGƯỜI ĐU, RỒI.

Xuất thị nhưt danh,
THỊ-PHONG.

Sẽ bắt thăm trong số mấy người giải trúng mà thường một cây quạt, còn ký đư thì thường hình.

Thai số 11. — Sao không cử động vẩy vàng,
Đề cho huyết mạch ứ ngưng mới vầy.

Xuất quốc-ngữ nhưt tự là chữ T.

Mấy vị sau đây đều nói trúng :

- 1 — M. Hoành, professeur à l'école de Thủ-dầu-Một; 2 — M. Tung, Hương nghị-làng Phú-cường, Thủ-dầu-Một; 3 — M. Hội, cai police Mỹ-tho; 4 — M. Trần-thời-Vinh, Trà-vinh; 5 — M. Nguyễn-thành-Hương, hương trưởng; 6 — La-kim-Trọng, Vinh-thanh-Vân, Rạch-giá; 7 — M. Khấu-vân-Thanh, Tân-Bửu; 8 — Hồ-v. Tể, encaisseur à la maison Nam-hóa-Thanh, Biên-hóa; 9 — M. Trần-v. Chim, secrétaire Trà-vinh; 10 — M. Trương-dinh-Toản, hoc-sanh, Long-xuyên; 11 — M. Trịnh-Dung, làng Long-thạnh, Gò-công; 12 — M. Nguyễn-vinh-Binh, Binh-luôn-đông, Gò-công; 13 — M. Nguyễn-thế-Hiền, propriétaire, Béntre; 14 — M. Mau, instituteur, à l'école Đakao, Saigon; 15 — M. Huỳnh-v. Nga, collègien, Mỹ-tho; 16 — M. Kém, comptable Epicerie, Trà-vinh; 17 — M. Cô-phan-An, élève en congé à Binh-quê, Tân-an; 18 — M. Trịnh-tâm-Túc, propriétaire Tiên-thủy, (Bảo-đức), Béntre; 19 — M. Ng. duy-Hình, professeur de caractères Càu-ngan, Trà-vinh; 20 — M. Mỏ, instituteur, Long-xuyên; 21 — M. Trần-huân-Hoan, Résidence Kandal Phom-Penh; 22 — M. Vương-quan-Hương, lettré à l'Inspection Rạch-giá; 23 — M. Mai-huê-Mỹ, secrétaire poste administratif Trảng-bàng; 24 — M. Đ. H. Hộ, instituteur démissionnaire, Càu-ngan; 25 — M. Pierre Thê, Mắc-bắc; 26 — M. Ng.-hữu-Chí-trong, instituteur à l'école Tân-đức; 27 — M. Hồ-vân-Lang, secrétaire à la Mairie Saigon; 28 — M. Ng.-phù-Hào, làng Long-đức, Vinh-long; 29 — M. Ng.-tân-Lý, propriétaire Phông-trung, (Thuận-bình), Mỹ-tho; 30 — M. Võ-thành-Ký, secrétaire chef canton Tiên-thủy Sóc-sài; 31 — M. Bùi-quang-Huy, Minh-phô, Béntre; 32 — M. Dương-vân-Minh, làng Hậu-Thành Định-Hoà Sóc-trăng; 33 — M. Nguyễn-ngọc-Sep, secrétaire du Poste de police de Hưng-thanh, Sóc-trăng; 34 — M. Trần-hữu-Đức, écrivain du chef de canton Định-chi, Sóc-trăng; 35 — M. Nguyễn-hữu-Ngọc, village de Hưng-thanh, Sóc-trăng; 36 — M. Lê-quang-Minh, à l'Union Commerciale Indochinoise, Saigon; 37 — M. Nguyễn-minh-Vân compositeur à l'Imprimerie Schneider Saigon.

CÂU ĐỐI SỐ 1 MẮC LÚA THIÊN TRỢ MẶT ĐỊA

Ra câu này là có ý cho Lục-châu quân tử kiếm câu mới mà đối cho xứng, cái này có nhiều vị lại gói câu cũ lên, vậy nên Bồn quán tuyên ít câu khá hơn hết đem vô đây cho chư quân tử nhân lãm, chớ thiệt là không mấy xứng cho lắm, vì câu ấy thiệt là khó đối.

Ông Nguyễn-dinh Châu trường Tân đức đối:

Uống rượu để đám bài phi

Ông Huỳnh-kim-Nhứt, répétiteur collège Mytho và ông Phạm-sĩ-Tiền, Tân-đức viết y câu cũ:

Uống rượu để có ngày vương

Ông Hồ-vân-Lang, secrétaire Mairie và ông Lê-quang-Minh à l'Union Commerciale cũng lấy câu cũ đó mà sửa như vậy:

Đặc rượu để có ngày vương

Ông Neac-Tà, hạt Kandal Nam-vang đối:

Cầm viết quỉ khỏe tay tiên

(Neac-Tà này biết ham mùi văn chương Annam, để ói coi có gốc bở-đề nào tốt sẽ thỉnh về mà cúng chúôi).

thứ nước chẳng kém gì *Eau de quinine* mà lại rẻ tiền nữa để mà xúc tóc tốt lắm, và làm cho hết gàu.

Lấy 15 grammes vô quinquina bỏ vô 250 grammes nước mà sắc cho sôi một hồi lâu. đoạn để cho nguội rồi thêm vô 1 gramme *Cochénille* và 1 gramme *carbonate de potasse*. Lấy giấy lọc cho thiệt sạch xác, rồi chế vô 40 grammes alcool 90 chữ. Như muốn cho thơm thì chế vô ít nhiều thứ mùi thơm gì mình ưa đó cũng được.

ANNA-MIT.

THƠ TÍN VANG LẠI

Trả lời cho M. Trần-ngọc-Minh
Sóc-trăng

Ba phen thầy gọi đối, ba phen có Hà-nguyệt-Quê làm lo, là vì chữ trước hơn là chính sao thầy viết chữ hơn là người rồi làm sao đối cho xứng ý. Phải đọc đi đọc lại cho kỹ một chút.

Lời cho chư vị mua Tự-vị P. Kỳ rõ. Tự-vị đang in, ít lâu sẽ rồi; chừng xong xuôi sẽ gởi, chớ lo.
CHỮ-NHƠN.

Trả lời cho thầy Nguyễn-thành-Chương, Lấp-vò

Ta có nghe rằng: quan chủ Tỉnh và Hội đồng-quản-hạt, Địa-hạt ghe phen xin cùng quan trên mà giúp dân cho khỏi thất mùa trong chỗ ấy, có lẽ nhà nước sẽ nhậm lời, chẳng không.

Còn muốn thử mà đối giống khác thay về lúa thì tùy theo cuộc đất, nói sao cho cùng.... Đại hệ là việc thiếu nước. Nếu vậy thì phải khai rãnh lên ruộng mà chứa nước, dùng máy đập (noria) đem nước lên ruộng. Lạm cơ thì phải tùy cơ mà ứng biến, há ngại khoan tay mà chờ đối sao?
TRẦN-KY-SỸ

Nguyễn-phú-Hào làng Long-đức,
Vinh-long

Bồn-quán cảm ơn thầy có lòng muốn giúp Bồn-quán. Ấy vậy hễ thầy gởi ít bài lên thì Bồn-quán sẽ gởi báo chỉ xuống cho.

GIA TRUYỀN TẬP

LXXV. — Cách súc ve hay là bình
dựng nước bằng chai hay là
bằng thủy tinh (*Carafe*)

Lấy giấy cắt nhỏ ra bỏ vô ve, rồi đổ vô chừng một phần tư nước mà xúc cho lung và cho đều. Làm như vậy thì ve đã sạch lại trong nữa.

LXXVI. — Thuốc trừ bịnh sỏ mũi,
nhức đầu

Quan lương y Alain dạy khi nào sỏ mũi nhức đầu thì lấy thứ thuốc sau này thoa trong hai lỗ mũi thì nó giảm bớt nhiều lắm:

Vaseline pure 15 grammes

Acide borique hay là *tannique* 1 gramme

Menthol pur 0 gramme 10.

Bỏ vô cối bằng sành mà tán trộn cho đều.

LXXVII. — Nước quinquina để
xức tóc

Muốn cho khô mua thứ nước kêu là *Eau de quinine* mà trong các tiệm bán rất đắt, thì phải làm như sau này: như vậy mình có một

MINH TÂM BỬU GIẢM

(HẠ QUYÊN)

Le précieux Miroir -- Réflecteur de la Conscience (2e LIVRET)

24. — Đức Mạnh-Tử nói: Người đặng đạo, nhiều giúp, người sai đạo, ít giúp.

Mencius disait: Celui qui a pu parvenir à gouverner selon les principes de l'humanité et de la justice trouvera un immense appui dans le cœur des populations. — Celui qui ne gouverne pas selon les principes de l'humanité et de la justice trouvera peu d'appui.

25. — Họ Trương bài Võ-Tau nói: Việc chẳng khá khiến hết; Thế chẳng khá, ý hết; Lời nói, chẳng khá nói hết, phước chẳng khá hưởng hết. Cả phước chớ hưởng hết, phước hết, mình bần cùng; có thể chớ khá khiến hết, thế hết, sang cùng gặp: phước vậy, mình hăng tiết; thế vậy mình hăng kiên; người đời xất cùng phách, có trước nhiều không sau.

Dans une leçon sur « Pas entièrement », un Trương a dit ceci: Avez vous des affaires à traiter, n'y employez pas tout entièrement votre science. — Avez-vous des appuis bien immenses, évitez d'en abuser tout entièrement. — Avez-vous la parole à donner dans des affaires, gardez-vous de donner tout entièrement votre opinion. — Avez-vous de la prospérité, abstenez-vous de vous en profiter tout entièrement. — Est-on dans la prospérité, aucunement on ne doit en profiter tout entièrement; or, une fois que la prospérité est épuisée, la personne sera dans une position déplorable. — A-t-on du crédit, aucunement on ne doit en abuser tout entièrement; or, une fois qu'on a épuisé son crédit, on ne rencontrera que de la haine. — Oh! qu'on sache toujours bien regretter la prospérité. — Oh! qu'on sache toujours bien ménager l'Autorité. — Tout être qui est fat et orgueilleux commence bien la vie et la plupart du temps il la finira mal.

26. — Ông Thái-Công nói: Nghèo, chẳng nên khi; giàu, chẳng nên ý; đêm, ngày, xây vắn, khắp mà lại đầu.

Thái-Công a dit ceci: À l'homme indigent, ne lui faites pas sentir du mépris et vous riches, ne vous montrez pas trop confiants de votre état. — Persuadez bien qu'après la nuit, ce sera le jour qui lui succèdera, et ainsi de suite, ce tour de rôle se recommencera (telle est la vicissitude de la vie.)

27. — Ông Vương-tham-Chánh, lời Từ-lưu-Minh nói: Đê chung công có dư chẳng hết, lấy trả lại cho đấng Tạo-Hóa. Đê chung lộc có dư chẳng hết; lấy trả lại cho Triều Đĩnh; Đê chung của có dư chẳng hết; lấy trả lại cho Trăm họ; Đê chung phước có dư chẳng hết; lấy trả lại cho con cháu.

Wương-tham-Chánh a gravé quatre recommandations sur « La Retention » que voici: Retenez une partie de votre inassouvie et insatiable envie aux mérites et fortunes pour la mettre au soin de la Providence. — Retenez une partie de votre inassouvie et insatiable envie aux rétributions honoriques pour la mettre à la charge de la direction de la Cour. Retenez une partie de votre inassouvie et insatiable envie aux biens et aux lucre, pour la mettre au profit du peuple. Retenez une partie de votre inassouvie et insatiable envie aux bonheurs, aux prospérités pour la mettre à la part de votre postérité.

28. — Sách Hòn-thơ nói: Lấy thế-lực kết ấy, gàn thế hết mà mất; lấy tiền của kết ấy, dầy, của hết thì xa; lấy nhan-sát kết ấy, yêu, sắc suy nghĩa đức.

Un des livres de Hòn a dit: Les liaisons recherchées en considération de la position dominante seront très vives; mais, une fois que la position dominante seront très vives; mais, une fois que la position dominante se dissipe, les empressements ne se verront plus. Les liaisons recherchées en considérations des richesses sont très chaleureuses; mais, une fois que les richesses s'épuisent, les amitiés s'éloigneront. — Les liaisons recherchées en considération de la beauté seront très étroites; mais, une fois que la beauté se fane la tendresse sera brisée.

ĐINH-CHÂU (siêng dịch).

(Sau sẽ tiếp).

« NHÀ BÁN SÁCH — NHÀ IN — NHÀ BÁN GIẤY »

FRANCO-ANNAMITE

Của Ông F.-H. SCHNEIDER

SAIGON — 7, Boulevard Norodom — SAIGON

IN ĐỦ CÁCH

TYPE-GRAPHE
LITHOGRAPHIE
PHOTOGRAPIE
STÉROTYPE

BANG IN LẠI
SÁCH TỰ VI
Của Ông
P. J. B.
Trương
Vĩnh
Kỳ

DICTIONNAIRES

Tại Nhà hàng này có đủ sách của nhà bán sách Larousse và Armand Colin tại Paris gửi qua.

Có đủ các thứ TỰ VI chữ Langsa có hình như Larousse, Armand Colin, Larive, Fleury, Gazier. Des connaissances pratiques: Để dạy cho biết rõ những điều cần biết ở đời và trong Bu Nghệ.

Des sciences usuelles: Dạy cho thao biết những điều đại cái bát bát. Des Ecrivains et des littératures. Để chỉ cho biết máy ông thì nhận và sự văn học các nơi. Les Opéras: Các tướng nổi và tu nhai. De Médecine: Về tất biết và cách điều trị. De droit usuel: Về luật pháp của dân. Etc. Và nhiều thứ khác nữa.

MỤC GIẤY NGÔI VIẾT Dữ Màu ĐỒ SẮC ĐỒ KÌU

Những sách in ngoài Tonkin, như là LUẬT TOA, luật TÂY KIẾN, NOTAIRE, đủ thứ theo về việc BUÔN BÁN và việc CÔNG XI (Donahes), tự vi nữa tiếng TÂY, nửa tiếng ANNAM có hình, tự vi tiếng NHỆT-ĐỒN và tiếng TÂY, tiếng HỒNG-MAO, tiếng ITALIE, cũng tiếng MIÊN-ĐIÊN đủ cả. Sách dạy nấu ăn tây, sách dạy học vẽ, có bản đủ thứ NHƯT-TRÌNH CÓ HÌNH.

GIẤY. — Những lá giấy trắng, giấy gạch hàng ngàn, giấy hàng vuông, giấy gạch sọc để làm comptabilité, cũng có bao thơ trắng, vàng, xanh, xám đủ thứ lớn nhỏ, giấy viết và bao thơ đựng hộp đủ kiểu, giấy để dùng mà vẽ từ tờ hoặc cuốn lại, giấy mỏng, đủ thứ, giấy chấm mực, hoặc từ tờ, hoặc từ cây aroulean.

Viết chì, cũng viết chì đen hiệu FABER, GILBERT, CONTE, CHINOIS đủ thứ, có thứ để viết có thứ để vẽ; viết chì xanh, đỏ, đủ hiệu, cũng viết bằng máy, bằng cây, bằng mangan, lớn nhỏ đủ thứ; có thứ cang ngôi bằng vàng, viết hoài không hư ngôi, hề đồ mực một lần dùng cho tới hai tuần lễ mới hết.

MỤC. — Mực đen thường nguyên litre, nửa litre, một phần tư litre, bình vườn, bình tròn hiệu STREPHI NS, GARDOT, ANTOINE, LA POPULAIRE có thứ đen viết rồi in lại được kêu là (ecrire à copier) cũng có mực đỏ, xanh, nâu, chai nhỏ để viết, để dùng đóng con dấu, có mực tau hiệu CON RỒNG, hiệu CON SƯ TỬ, tốt thường hạng, có bản bình để mực bằng sành, bằng chai, bằng thủy tinh, bằng thau xỉ bạc lớn nhỏ đủ kiểu.

NGÔI VIẾT. — Ngôi viết hiệu SERGENT-MAJOR, FRANCE-MILIT AIRE, MALLAT, BLANZY POURRE đủ thứ, ngôi viết hiệu MITZ HELLS đủ thứ, cũng có ngôi viết ronde từ số 0 cho tới số 5.

Đủ thứ những là thước cho học trò học, bằng cây, bằng mung có bích góc, thước nạch kêu là Equerre bằng cây, bằng caoutchouc đủ hạng lớn nhỏ, đồ compas để vẽ, bàn đá viết, đá giấy đồ, giấy học, phần, bao cho học trò đựng sách và đủ thứ đồ dùng cho học trò. CARTE POSTALE, hoa đồ các tỉnh trong NAM-KY, BẮC-KY, TRUNG-KY và cả ĐÔNG-DƯƠNG.

▲ BANG soạn in một bản có giá các món hàng bán tại nhà hàng này, có hình rất tốt. AI MUỐN xin mà coi cho biết, thì chớ tên họ và chỗ ở thì chủ nhà này sẽ gửi cho.

Saigon. — Imp. F. H. SCHNEIDER, Directeur-Gérant.

Certifié conforme au tirage. Déposé
à la Mairie de Saigon le 17 Mars 1911

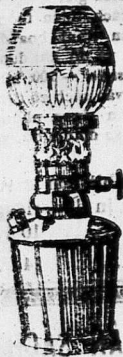
NIHA BAN SÁCH

ĐÔNG SÁCH

HUY-NH-KIM-DANH

ĐƯỜNG CATINAT

SAIGON, MÈN HAI SỐ 12, SAIGON

Đến để các thứ sách, sách vở, thơ tụng và truyện chữ quốc-ngữ, cũng các thứ sách học chữ tàu và chữ Đại pháp, văn pháp.

Giấy mực, và đồ dùng theo việc quan, việc làng, nhà buôn, và các trường, in, chiếp, đủ các thứ. Đầy đủ sách khoa và chữ, và có bán đồ, sửa chữa tiêu Tin-lam.

Ở đây có những cái máy hay bán rất chạy bằng kim, đủ các thứ hiệu, Annam Tây và Chợ.

Tại đây, có bán **Lục-Tĩnh-Tân-Văn.**

NHÀ BÁN THUỐC SAIGONNAISE

Ông Alexandre DOURDOU

THẦY THUỐC

SAIGON, SỐ 138, ĐƯỜNG CATINAT VÀ 140, SAIGON.

BỆNH HO ĐAU NGỰC

Nếu ho gió mà bỏ lấy Mế hay là điều dưỡng sơ sai sau tồn lại làm bệnh tới phổi. Bất ho và tức ngực, hoặc hư mảy lá phổi (tục gọi là ho lao). Mà thường thì ho càng ngày càng thêm làm cho cả và thân thể người bệnh phải chuyển động. Ngủ không an giấc, ăn ngủ không an-sinh ra đất đỏ đất dưng; khi nóng khi lạnh. Ho lâu lại sinh ra nhiều đàm. Ban đầu người bệnh khạc ra đàm, sau khạc ra máu làm cho ốm o gầy mòn mà chết.

Ta có chế một thứ thuốc ngọt để trị bệnh dữ tợn này. Thuốc này đã trị lành bệnh cho dư muôn người Annam rồi. Hiệu thuốc này « **Sirope contre la phthisie** ».

Mỗi ngày uống bốn lần; cách nhau 3 giờ, mỗi lần uống một muỗng lớn. Uống chẳng bao lâu thì thấy những chứng bệnh như đau ngực ho gió, ho lao, đều giảm hết. Ta tỏ ý cho những người hay mua thuốc tại tiệm ta biết hãy mua nhiều thì ta sẽ bán giá rẽ lắm. Như là: Iodure de potassium mua nguyên một kilo thì bán 18\$00 thiệt nhân hiệu có in hình con voi, chỉ rẽ là thứ nhất hạng, chứ các thứ khác không tốt. Phải mua thứ có nhân hiệu in hình con voi luôn. Ta chỉ cho người Annam cũng người khách rõ mà tránh những thuốc xấu, vì ông DOURDOU, hiệu-tiệm « **Pharmacie Saigonnaise** » bán thuốc tốt hơn hết. Người khách hay là người Annam hoặc ở Bắc kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ, hay là Cao-man, như muốn mua món chi thì tới tại-tiệm ông DOURDOU thì có đủ các thứ mà mua lại bán giá rẽ. Tại tiệm « **Pharmacie Saigonnaise** » ông DOURDOU cũng có bán nước thuốc, kiến giấy họa, hình. Ông sẵn lòng mà bảo chế các thứ nước thuốc những người nào cần dùng. Xin viết thư cho ông thì đặng gửi tới y như ý muốn lại mau mắn và thuốc tinh anh hạng nhất.

BIJOUTERIE PARISIENNE

Số 126

ĐƯỜNG CATINAT

TIỆM THỢ BẠC CỦA ÔNG J. GIUNTOLI VÀ A. G. BARDOTTI

Tiệm cái tại Paris
Tiệm nhánh tại
Bastia. (CORSE)

Chúng tôi có lòng kính rạo cho nhiều người quen biết và mua bán cùng chúng tôi đang hay rằng: chúng tôi mới lãnh tại nhà hàng cái ở Paris những đồ nữ trang kẻ ra sau này: Dây chuyền đeo cổ, Médailles, vàng đeo tay, bông tai, có nhận hột thủy xoàn, hột thủy xoàn, các đá, chiên đồng hồ và đồ đeo theo chiến, lớn nhỏ đủ thứ và nhiều kiểu lạ rất xinh tốt. Tại thành Paris chúng tôi có Tiệm cái làm những đồ nữ trang và trong nước Langsa chúng tôi có nhiều

Tiệm nhánh buôn bán, cho nên chúng tôi mới sẵn lòng bán những đồ nữ trang Nhẹ giá tiền hơn các chỗ buôn bán khác. Sự buôn bán của chúng tôi chắc chắn hẳn hoi.

Vậy trước khi đi chọn lựa đồ nữ trang xin các cô các bà, chưa biết tiệm chúng tôi, cùng người đã quen biết rồi, đến mà xem những đồ rất xinh tốt và giá rẽ lắm.

HÀNG MESSNER

ĐƯỜNG CHARNER MÓN BÀI SỐ 50-52-54 VÀ ĐƯỜNG D'ORLÉANS MÓN BÀI SỐ 67-69 SAIGON

MỚI CÓ CÁO BẠCH MỚI CÓ

Mới đem lại 72 thứ bản hát kim bằng ngọc-bích, (Saphir) hiệu Pathé; những bản này thuở nay chưa ai có.

Giá mỗi bản. 2\$25.

Xin hỏi cuốn mục lục (Catalogue).

CUỐI THÁNG NÀY lại có bản chạy kim hiệu Lyre phone và Odéon nói tiếng Annam và Cao-man rất rõ ràng mà chắc lắm. Một cái bản chạy kim chừng ba bốn trăm lần chẳng hề hấn chi cả.

AI muốn mua hãy hỏi cuốn tổng mục lục (Catalogue complet).

CHO MUỐN

**SÁCH TỰ VỊ
DICTIONNAIRE
ENCYCLOPÉDIQUE ILLUSTRE
ARMAND COLIN**

Một bản to bằng giấy couronne (tr 4) (xếp tư) — 63 sách 19-x24 — 1030 trang — 85.00 tiếng — 2.500 điều giải *encyclopédique* các phép tri-cách thiên thống — 4.506 hình — 25 bản tranh họa đủ kiểu nhả cửa, y phục, và đồ khi dùng các xứ và các đời (*style*) — 100 bức tranh — 4 bức ngoại văn sách có kèm đủ màu sắc — 300 chơn dung những đấng vĩ nhân — 300 bản đồ địa dư, và các thí th thị.

Giá mỗi quyển đóng bì vải màu đỏ ha là màu vàng, in dấu riêng Ruty 10 fr.

Bìa da c w, lưng vải. 14 fr.

**BÁN TẠI NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE**
Saigon, (Trường Catinat và đường Krantz)

REYNOLD MONIER làm nghề thợ bạc

TAI ĐƯỜNG CATINAT MÓN BÀI SỐ 110-112 SAIGON

**NHÀ
NÀY
THIỆT**

Bán hột thủy xoàn lớn nhỏ đủ thứ, nhưt hạng và giá rẻ lắm. ✎ Bán đồ rấ trang bằng vàng thật cao; đủ các kiểu thật khéo. ✎ Bán đồng hồ, vàng có, bạc có, *nickel* có, đủ các kiểu và các hiệu như OMEGA, ZÉNITH, vân vân. ✎ Bán máy viết chữ hột OLLIVER. ✎ Dây chiến đồng hồ, bạc vàng dùng trong 15 năm không phai. ✎ Có *khite* con đầu bằng đồng, bằng *caoutchouc* hay là trên nhân đeo tay. ✎ Có máy xi vàng xi bạc và lau chùi muốn nla. ✎ Sửa các thứ máy: máy may, máy viết, máy nói, máy đèn và

các thứ súng, vân vân *oooooooooooo* Như trong lục châu chữ qui vị *muôn* đүй làm đồ nữ trang bằng hột xoàn hoặc làm cà rá, bông tai cùng các vật khác bằng vàng 18 carats thì tôi sẵn mà làm cho vừa bụng chữ qui vị.

LÀ CHẮC CHẴN HẸN HÒI . NÊN TIN CẬY

PHONG-HÓA TRÍCH
 KỶ 60 trong, bốn cắt, trong
 các nhà bán sách lớn; bán sỉ
 tại nhà Nguyễn-ngọc-Lân
 Vũng-liêm.

Trong chủ vị khán quan có vira ý sách
 chi trong bản catalogue NHÀ BÁN SÁCH
 LAROUSSE thì xin do nơi NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE
 thì người ta sẽ gửi những sách chủ vị
 muốn mua cho; giá y theo bản Đại-Pháp
 không tăng chút nào. (trừ ra tiền gửi mã
 thớt)

TẠI NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE
 F.-H. SCHNEIDER

CÓ BÁN SÁCH MẸO TIẾNG LANGSA
 CỦA ÔNG LARIVE và FLEURY soạn
 Đức Cha L. MOSSARD đã dịch ra chữ Quốc-ngữ
 GIÁ..... 1 fr. 60

Đanh tiếng ông LARIVE và FLEURY về
 việc đặt sách vở, ai ai cũng đều biết. Và châu
 thành Paris chấm thử sách mẹo này thì là
 đầu tiên lắm và bởi chưng sách ấy vừa trí và
 có ích cho kẻ mới học vỡ lòng.

Người dịch sách mẹo này ra chữ Quốc-ngữ
 là Đức Cha LISSARD, Giám mục đương kim
 Địa phận Sài-gòn. Thuở người còn làm bề
 trên coi trường Taberd, người đã làm thử
 sách ấy cho học trò của người học, và hề ai
 coi tới sách ấy từ bấy lâu nay thì đều nói
 rằng là sách có ích, ai muốn học tiếng Lang-
 sa vỡ lòng thì trước hết phải học mẹo này.
 Có phụ thêm hai mươi bốn trang tư điển,
 góp những tiếng cần dùng chữ Lang-sa trước
 rồi giải nghĩa ra tiếng Annam kể theo một
 bên.

Đức Cha MOSSARD tăng thao việc giáo
 huấn tiếng Langsa, nên cách đặt bài vở cho
 người Annam học thì đầu rành đó.

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU
DENIS FRÈRES
 LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI

HÀIPHÔNG
 BORDEAUX
 SAIGON
 HÀNỘI

Hàng Denis Frères trừ dầu thơm
 hiệu: « Royal Japonais » là thứ tốt hảo
 hạng và thơm diệu hơn các thứ dầu, hiệu đề
 vương Nhật-bôn.

Hãy xức tóc bằng dầu hiệu « Huile-Flora » là thứ tốt
 hơn hết và dầu thơm vô hạng.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:

- Rượu chắt trắng và chắt đỏ trong thùng và chiếc ra ve.
- Rượu Champagnes V^m Cliquot.
- Ponsardin.
- Duc de Montebello.
- Roederer.
- Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieur B. et R. Perrier
 Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gỏi và thuốc vắn rỏi hiệu
 Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu
 kêu là: Vieille Eau de vie Dejean, Rhum Jalkaud.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard và Roger.
 Bière Gruber và Bière Loraine. Rượu Madère
 Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ
 phụ tùng.

Cũng có trừ các thứ hộp quẹt Đông-Đông, và ngoài
 Bến thủy, gần Annam và ông quẹt Hàn-ội (Tonkin) nữa.
 Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy:

MAISON DENIS FRÈRES, SAIGON

Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLDI**

LỜI RAO

Sách của ông Boseq, là Đồ-sự tại Thượng-thủ lãnh dạy tiếng Annam và chữ Tàu.

Các thứ sách của ông Boseq này đang in lại nữa, khi nhập trường thì có đủ hết.

Mấy thứ sách in lại có hình mới nhiều, giúp thêm sự học chữ Tây và chữ Quốc-ngữ dễ lắm.

1° Sách dạy đọc chữ Tây có hình.	0\$ 60
2° Sách dạy đọc chữ Quốc-ngữ có hình.	0 50
3° Sách dạy phong hóa và nhơn vật có hình.	0 60
4° Sách dạy phong hóa thường dùng chữ Tây.	1 00
5° Sách dạy về cách đường sánh chữ Quốc-ngữ.	0 50
6° Sách dạy về cách đường sánh chữ Tàu.	0 60
7° Sách dạy cách nói chuyện tiếng Langsa với tiếng Annam	2 00

Còn hơn hết sẽ in lại sách Premier livre de lecture française (Sách sơ học đọc chữ langsa có vẽ hình mới in lại và thêm nhiều hình mới).

Xin các sư trường và sĩ tử hãy mua sách ấy đã hay, dễ học và có ích lắm.

Những sách của ông Boseq làm ra có hình, là một đều có ích nhiều lắm cho các thầy dạy và các học trò, mỗi nhà bán sách đều để bán đủ hết.

Trong chừ qui vị ứng dụng đều chi, hoặc sách vở, giấy mực, viết, số, ngòi viết, hay là vật chi mỗi mỗi, xin viết thư do nơi nhà bán sách FRANCO-ANNAHITE đường CATINAT và đường KRANTZ, thì M. F. H. SCHNEIDER sẽ trả lời lập tức. Hoặc muốn mua vật chi xin tách TOA MUA SÁCH trong tờ LỤC TÌNH TÂN VĂN này, gọi lên thì chắc sẽ tiếp dạng liền.

TỜ PHỤ LỤC TỈNH TÂN VÂN SỐ 77

SÁCH TỰ VỊ TIẾNG LANGSA - ANNAM CÓ HÌNH

DICTIONNAIRE FRANÇAIS-ANNAMITE ILLUSTRÉ

Của **ÔNG PÉTRUS TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn

Đầu năm tới, từ 1er Janvier 1911 tới Tết Annam (năm Tân-hợi) quyền tự vị tiếng LANGSA - ANNAM của quan **ĐỐC TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn, in lại sẽ hườn thành. Quyền này in lại rất khéo làm; chẳng những là chữ rõ bản mới, mà lại có thêm nhiều hình, nhiều bản vẽ làm cho dễ hiểu dễ xem.

Giá bán định như sau này, xin chú qui vị khán quan trường lãm.

I. — Chú qui vị nào đã mua tờ **LỤC TỈNH TÂN VÂN** mà mua lại một năm nữa hay là chừa mua mà muốn mua trọn một năm thì *Bản Quán* trường tỉnh cổ cấp sẽ giảm cho 25% (nhĩ thập ngũ phần chi bả). Vậy giá mỗi quyền là..... **4 \$ 50.**

Song muốn cho đặng giảm giá như vậy thì khi gửi bạc mua nhưy trình, phải ký tên vào **TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA TỰ VỊ** in nơi sau đây mà gửi tới **NHÀ BÁN SÁCH F. H. SCHNEIDER** và cũng gửi luôn số bạc y theo trong **NOTA** sau này.

II. — Nhữ ai không mua tờ **LỤC TỈNH TÂN VÂN** mà ký tên vào **TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA TỰ VỊ** và gửi tôi, cũng gửi bạc theo luôn thì sẽ được giảm 15% (thập ngũ phần chi bả). Thị giá mỗi quyền còn (xin xem **NOTA** sau đây thì rõ)..... **5 \$ 10.**

III. — Còn đợi sách in rồi mà mua thì giá mỗi cuốn là..... **6 \$ 00.**
Xin chú vị xem nơi sau đây các trương mẫu tự vị này.

Nota. — 1o Khi gửi tờ **GIAO KẾT** phải gửi lên 1 \$ 00; tới tháng **Octobre** phải gửi lên 1 \$ 00 nữa thì khi tự vị in rồi gửi tới cho mình, thì có nhà thơ giáy thép cho đôi 2 \$ 50 nữa.
2o Còn về chú vị nào không mua tờ **Lục-tỉnh-tân-vân** thì khi gửi tờ **GIAO KẾT** phải gửi theo 1 \$ 00, tới tháng **Octobre** gửi 1 \$ 00 nữa còn 3 \$ 10 thì khi tự vị in rồi gửi tới cho mình, thì có nhà thơ giáy thép cho đôi.

TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA DICTIONNAIRE FRANÇAIS-ANNAMITE

Của **ÔNG PÉTRUS TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn.

Tôi tên là _____ trước nghề: _____
ở tại _____ có mua một năm tờ **LỤC TỈNH TÂN VÂN**. (Nhữ không có mua nhưy trình thì phải bồi câu trên đây) xin **M. F. H. SCHNEIDER** là chủ nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** đem tên tôi vào sổ những người chịu mua quyền tự vị Langsa - Annam của ông **Trương-vĩnh-Ký** soạn, mới in lại.
Tôi gửi theo đây một cái *mandat* số bạc là một đồng y theo lời rao *Bản quán* tờ **LỤC TỈNH TÂN VÂN** và tới giao kết tới tháng **Octobre** sẽ gửi lên một đồng nữa, còn dư lại _____ khi đặng tự vị rồi, nhà thơ đòi tôi sẽ trả.

Lam tại _____, ngày _____ 1910.

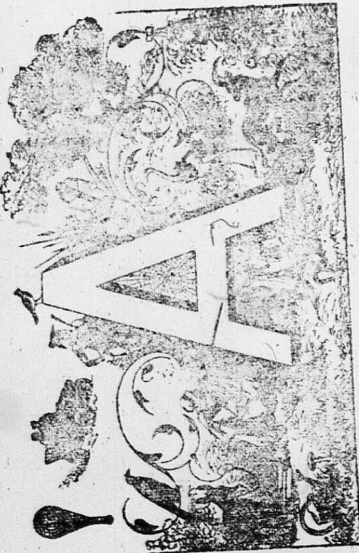
Chữ ký tên:

Xin đề tên họ, chỗ ở, số bạc mình gửi và ký tên rồi gửi tới nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** đường **CATINAT** và đường **KRANTZ** Sài Gòn cho người ta đem vào.

IN Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLIN**

TRUNG MẪU TỰ VI TIẾNG LANGSA-ANNAM CỦA ÔNG PETRUS TRƯƠNG-VINH-KY, SOẠN

PETIT DICTIONNAIRE
FRANÇAIS-ANNAHITE

A sm. Chữ đứng đầu chữ cái (ký).
 Parole d'a, nét chữ a || *Se savoir*
 ni A ni B, không biết chữ như là
 chữ B. = không biết chữ như là
 một = đôi đặc.
 A (Avoir), là a, nó có. || y a, có.
 A privatif. Vô || *Ahée*, vô đạo.
 A prep. cho; nơi, tại. A lui...
 cho nó. A Saigon, tại (nơi) Saigon.
 Dire a... nói với ai cũng...
 Abaissement sm. Sự sụt (hạ
 xuống). *Abaissement de l'Unité*, hạ
 suy Nhà nước.
 Abaisser va. Hạ xuống. *Abaisser*
 les suparbes, hạ kẻ kiêu ngạo
 xuống. || *Sabaisser* upr. hạ mình
 xuống; cúi xuống.
 Abajoua sf. Cái đèn (con thỏ).
 Abandon sm. Sự bỏ đi || *À l'aban-*
 don au b. bỏ xuôi; bầy-ba.
 Dictionnaire. F.-A. P. B.

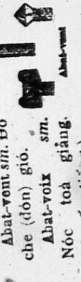
ABX

(cho trâu bò, voi, ngựa ăn).
 Abatis sm. Đống đống (đã đốn, đã
 hạ, đã giết, đã làm thịt ra). || *Ab-*
atis d'un cochon, thịt (xương) heo
 sả rỏ. (Củ con heo làm thịt sả ra).
 Abat-jour sm. Cửa lá sà-ch (cho

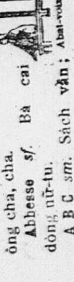

sáng trên sàng xuống). || *Chup đêu*
 cho tu sàng xuống.
 Abatement sm. Sự yếu sức;
 sự ngã lòng.

Abatteur sm. Hay đập (danh).
 Abattoir sm. Lò thịt; lò cạo.
 Abattre va. Hạ xuống; đốn;
 phá. *Abattre un arbre*, đốn cây.
Abattre un mur, đổ vách, phá vách
 xuống. || *S'abattre* upr. ngã xuống;
 quỵ xuống (ngựa); bu, vùi (ruột,
 mũi, kích). *Le vent s'abat*, gió
 lảng.

Abat-vent sm. Bô
 che (tên) gió.
 Abat-voix sm.
 Nóc toà giảng.
 (cho âm tiếng).

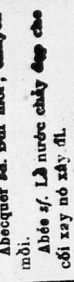
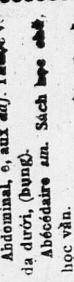

Abbaye sf. Nhà dòng.
 Abbé sf. Thầy cai
 dòng. *Monsieur l'abbé*
 ông cha, cha.
 Abbesse sf. Bà cai
 dòng nữ-tu.
 A B C sm. Sách vần; *Abat-vau*
 Sách học vần. Sơ-học.

Abcéder va. Ra (mút); làm
 mút.
 Abces sm. Mút làm mũ.
 Abdicacion sf. Sự từ chức; sự
 từ ngôi.
 Abdiquer va. Từ ngôi, nhường

ABD

ngôi. *Abdiquer la couronne*, ngôi
 báu.)
 Abdomen sm. Bụng dưới; bụng.
 Abdominal, o, aux adj. Thuộc về
 dạ dưới, (bụng).
 Abécédaire sm. Sách học chữ,
 học vần.
 Abécquer va. Đốt mới; đập
 mới.
 Abés sf. Là nước chảy đẹp cho
 cối xay nó xay đi.
 Abeille sf. Con ong.

Abêtir va. Làm cho ra dại. || *S'*
bêtir upr., ra dại, ra khờ.
 Abhorrer va. Ghét; ghét.
 Abime sm. Vực sâu.
 Abimer va. Bỏ xuống vực;
 ngã; làm hư. *Le pituit abime* le
chemin, mưa làm hư đường đi. ||
S'abimer upr., sa vực; hư đi.
 Abject, e adj. Hèn-mạt.
 Abjection sf. Sự hèn hạ.
 Adjuration sf. Sự hô điều làm-
 lời đi.
 Abjurer va. Thề mà bỏ, bỏ
 đạo. *Abjurer sa religion*, bỏ đạo
 mình đi.
 Able sm. V. Ablette.
 Ablegat sm. Phò sứ Đứơc Giáo
 tông.
 Ableret sm. Cái vợt.
 Ablette sf. Cou cá bạc. (gặp. vảy

TIỆM THUỐC

ÔNG HOLBÉ VÀ RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO CHẾ Y SANH

Ở đường CATINAT, môn hải số 16, 18 và 20, tại SAIGON.

KINH CÁO

CÙNG CÁC CHỮ VỊ MUỐN BỎ
THUỐC NHA-PHIÊN.

PHIA MẶT

PHIA LƯNG

Có một thứ thuốc hiệu **SOLUTION R số 1** của ông Điều-chế-y-khoa-lân-sĩ **HOLBÉ** làm ra đây, thì những kẻ muốn giải-yên mới chắc mình rằng bỏ thuốc dạng mà thôi, bỏ đã mau, ít tổn tiền mà lại không sanh bệnh hoạn chi cả, thật là một vị thần dược đó.

Thuốc **SOLUTION R** này khắp cả toàn-cầu đều biết danh, bởi ấy cả muôn vạn người đã gởi thơ đến mà khen tạ chẳng cùng.

Chẳng có thuốc nào thần hiệu cho bằng thuốc này, cho nên có nhiều hiệu giả làm. Nhiều nơi lại mua thuốc này về làm cốt rồi luyện ra thuốc nước hay là thuốc hoàn mà bán.

Chư-vị hãy nghĩ hãy nhiều thì đủ biết thuốc này thần hiệu là thế nào.

Hiệu **XÍCH-LONG** của tiệm thuốc, vẽ dựng thuốc, nhãn thuốc, cùng hộp thuốc **SOLUTION R** này đã cầu chứng nơi toà Saigòn và nơi **THƯƠNG-MÃI-BỘ** tại Đô-thành **PARIS** rồi, cho nên nếu bắt dạng ai giả mạo thì tòa sẽ chiếu theo luật mà làm tội.

Khi mua phải coi cho kỹ lưỡng cái hộp cho giống như hình trên đây, và niêm phong lại hẳn hoi, có dấu ký tên ông **HOLBÉ**, điều-chế-y-khoa-lân-sĩ là người luyện nên thuốc ấy. Hộp ấy lại có phụ thêm đồ để đêm giọt mà uống (*compte-goutte*) và cách dùng bằng nhiều thứ tiếng.

Giá mỗi ve.

15 50

VÀ KHI MUA PHẢI TÍNH TIỀN SỞ PHÍ GỬI HAY LÀ MUA *contre remboursement*

Như gởi *contre remboursement*, thì gởi cách **kín nhiệm** và cùng **chẳng cho ai biết dạng**.

Ài mua nhiều sẽ tính nhẹ giá hơn, các thứ thuốc khác cũng vậy và chứng chắc rằng những thuốc bảo chế đều là đồ thượng hạng và tinh khiết lắm.

LỤC TỈNH TÂN VÂN

Mỗi Tuần Bằng Báo

Ngày Thứ Năm

QUẢN NHỰT TRÌNH
Boullevard Nordom 7

閩新省陸

IMP. F. N. SCHNEIDER. SAIGON

NĂM THỨ SÁU

JEUDI 23 FÉVRIER 1911

SỐ 160

NGÀY 25 THÁNG GIÊNG, NĂM TÂN-HỢI

MỤC LỤC

- 1 - Đại-luận. — Hoàn tục.
- 2 - Cuộc dựng hình ông Trương-vĩnh-Kỳ.
- 3 - Ngoại-quốc tân văn.
- 4 - Bùn hạt thời sự.
- 5 - Nam kỳ nông vụ.
- 6 - Ngoại sử truyền.
- 7 - Thời sự tân thư.
- 8 - Sự xuất tân kỳ.
- 9 - Tạp vụ.
- 10 - Nhân đàm.
- 11 - Thái.
- 12 - Gia truyền lập.
- 13 - Thơ tin vãng lai.
- 14 - Minh tâm bửu giám.

GIÁ BÁN NHỰT TRÌNH
Mua mỗi 10 tháng 5\$00
Mua mỗi 20 tháng 8\$00
Không Bán 3 tháng 2\$00

GIÁ BÁN LẺ
TỪ SỐ 0\$10

Ấn quán
Mỗi tuần một lần
Số và báo phải để cho
LỤC TỈNH TÂN
VÂN - SAIGON

CÓ BÁN LẺ TỪ SỐ

Tại Báo-quân 7, Boulevard Nordom và tại Lục-tỉnh-khách-sạn

Ouvrage terminé

LE LAROUSSE POUR TOUS

Dictionnaire encyclopédique en deux volumes
Publié sous la direction de Claude AUGÉ

Deux magnifiques volumes in 8°
colombier (format 21 x 30,5 cent)

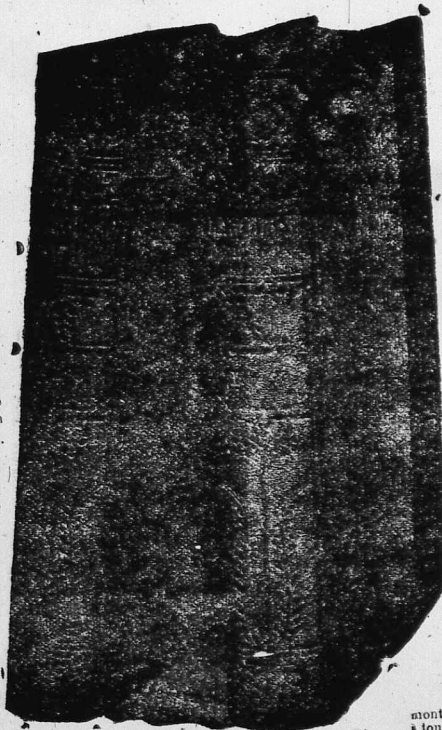
1950 pages
17 325 gravures
216 cartes en noir
et en couleurs
35 planches
en couleurs.

PRIX DE L'OUVRAGE
COMPLÉT

35 fr. en deux volumes
brochés
45 fr. en deux volumes
reliés demi-chagrin
(reliure originale de G. Auriol).

L'ouvrage est livré aussitôt
la souscription acceptée

(Voir bulletin de commande
au 600.)

Avoir un « Larousse », au
de ces encyclopédies si uni-
versellement renommées où on
trouve tout ce qu'on peut avoir
besoin de savoir, qui vous renseigne
sur tout ce qui vous embar-
rasse, qui vous donne, peut-on
dire, dans la vie une véritable
supériorité intellectuelle et pra-
tique, c'était là un privilège ré-
servé jusqu'à ceux qui pou-
vaient acquérir ces ouvrages
à un prix élevé comme le *Grand
Dictionnaire Larousse* ou le
Nouveau Larousse illustré.
Tout le monde maintenant,
grâce au *Larousse pour
tous*, va enfin pouvoir réaliser
ce rêve. Chacun va pouvoir, si
modestes que soient ses moyens,
bénéficier des immenses avan-
tages que procure journellement
la possession d'un tel ouvrage.

Ce sont toutes les con-
naissances humaines, tous
les résultats de la science et de
l'éducation, toute l'essence de la
littérature et de l'art, toutes les
données de la vie pratique, que
ce merveilleux dictionnaire en-
cyclopédique met désormais vé-
ritablement à la portée de tous.
Le rapide aperçu qui figure à
la page suivante donne une idée,
encore bien incomplète, de la
masse énorme de renseigne-
ments de toute sorte qu'on y
trouvera, présentés sous la forme
la plus accessible, la plus com-
mode et la plus claire, et accom-
pagnés de milliers de gra-
vures et d'une profusion de
planches et cartes en noir et en
couleurs de toute beauté. Est-il
besoin d'insister sur les incal-
culables services qu'une pa-
reille œuvre rendra dans toutes
les circonstances de la vie? Le
chiffre colossal de 130 000 sous-
criptions atteint en deux ans
montre assez à quel point elle s'impose
à tous. C'est le livre qui sera bientôt entre
toutes les mains, dans toutes les familles.

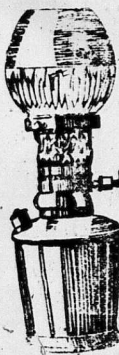
Ce prospectus (janvier 1910) annule les précédents.

Prière de communiquer.

Tại nhà bán sách FRANCO-ANNAMITE có bán đủ các thứ sách nhà LAROUSSE và ARMAND-COLIN

NHÀ BÁN SÁCH

ĐÓNG SÁCH
HUYNH-KIM-DANH
 Đường CATINAT
 SAIGON, môn bãi số 12, SAIGON

Bán đủ các thứ sớ
 bộ, sách vở, thơ
 tụng và truyền chữ
 quốc-ngữ, cũng các
 thứ sách học chữ tàu
 và chữ Đại pháp,
 văn vắn.
 Giấy mực, và đồ
 đóng theo việc quan,
 việc làng, nhà buôn,
 và các trường, là
 thiệp, đủ các thứ.
 Đóng bìa sách khéo
 và chắc, và có bán
 đèn, sửa đèn hiệu
 Tite-lanđi.
 Ở đây có
 sửa súng, có bán máy
 hát bán hát chạy
 bằng kim, đủ các
 thứ tiếng. Annam
 Tây và Chéc.

Có bán hộp quet máy giá 2 g 00.

Tại đây, có bán
Lục-Tình-Tân-Văn.

NHÀ BÁN THUỐC SAIGONNAISE

Ông Alexandre DOURDOU
THÁY THUỐC

SAIGON, SỐ 138, ĐƯỜNG CATINAT VÀ 140, SAIGON.

BỆNH HO ĐAU NGỰC

Nếu ho gió mà bỏ lấy lặc hay là điều dưỡng sơ sai sau tồn lại làm bệnh ứ phổi. Bất ho và tức ngực, hoặc hư mấy lá phổi (tục gọi là ho lao). Mà thường thì ho càng ngày càng thêm làm cho cá và thân thể người bệnh phải chuyển động. Ngủ không an giấc, ăn ngủ không an sanh ra dật dờ dật dượi; khi nóng khi lạnh. Ho lâu lại sanh ra nhiều đàm. Ban đầu người bệnh khạc ra đàm, sau khạc ra máu làm cho ốm o gầy mòn mà chết.

Ta có chế một thứ thuốc ngọt để trị bệnh dữ tợn này. Thuốc này đã trị lành bệnh cho dư muôn người Annam rồi. Hiệu thuốc này « Sirop contre la phthisie ».

Mỗi ngày uống bốn lần; cách nhau 3 giờ, mỗi lần uống một muỗng lớn. Uống chẳng bao lâu thì thấy những chứng bệnh như đau ngực ho gió, ho lao, đều giảm hết.

Ta tỏ ý cho những người hay mua thuốc tại tiệm ta biết hãy mua nhiều thì ta sẽ bán giá rẽ lắm. Như là: Iodure de potassium mua nguyên một kilo thì bán 18\$ 00 thiệt nhân hiệu có in hình con voi, chỉ rõ là thứ nhứt hạng, chứ các thứ hiệu khác không tốt. Phải mua thứ có nhân hiệu in hình con voi luôn. Ta chỉ cho người Annam cũng người khách rõ mà tránh những thuốc xấu, vì ông DOURDOU, hiệu tiệm « Pharmacie Saigonnaise » bán thuốc tốt hơn hết. Người khách hay là người Annam hoặc ở Bắc kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ, hay là Cao-man, như muốn mua món chi thì tới tại tiệm ông DOURDOU thì có đủ các thứ mà mua lại bán giá rẽ. Tại tiệm « Pharmacie Saigonnaise » ông DOURDOU cũng có bán nước thuốc, kiến giấy họa hình. Ông sẵn lòng mà bảo chế các thứ nước thuốc những người nào cần dùng. Xin viết thư cho ông thì ông gởi tới y như ý muốn lại mau mắn và thuốc tinh anh hạng nhứt.

BIJOUTERIE PARISIENNE SỐ 126 ĐƯỜNG CATINAT

TIỆM THỢ BẠC CỦA ÔNG J. GIUNTOLI VÀ A. G. BARDOTTI

Tiệm cái tại Paris
 Tiệm nhánh tại
 Bastia (CORSE)

tay, bông tai có nhạn hột thủy xoàn, hột thủy xoàn, cà-rá, chiên đồng hồ và đồ đeo theo chiên, lớn nhỏ đủ thứ và nhiều kiểu lạ rất xinh tốt. Tại thành Paris chúng tôi có Tiệm cái làm những đồ nữ trang và trong nước Langsa chúng tôi có nhiều

Chúng tôi có lòng kính rao cho nhiều người quen biết và mua bán cùng chúng tôi dăng hay rằng: chúng tôi mới lãnh tại nhà hàng cái ở Paris những đồ nữ trang kể ra sau này: Dây chuyền đeo cổ, Médallions, vàng đeo

Tiệm nhánh buôn bán, cho nên chúng tôi mới sẵn lòng bán những đồ nữ trang Nhẹ giá tiền hơn các chỗ buôn bán khác. Sự buôn bán của chúng tôi chắc chắn hẳn hoi.

Vậy trước khi đi chọn lựa đồ nữ trang xin các cô các bà, chưa biết tiệm chúng tôi, cùng người đã quen biết rồi, đến mà xem những đồ rất xinh tốt và giá rẽ lắm.

HÀNG MESSNER

HƯỚNG CHARRIER MÓN BÀI SỐ 50-52-54 VÀ HƯỚNG D'ORMAY MÓN BÀI SỐ 67-69 SAIGON

MỚI CÓ

CÁO BACH

MỚI CÓ

Mời đem lại 72 thứ bản hát kim bằng ngọc-bích, (Saphir) hiệu Pathé; những bản này thưở nay chưa ai có.

Giá mỗi bản. 2\$25.

Xin hỏi cuốn mục lục (Catalogue).

CUỐI THÁNG NÀY lại có bản chạy kim hiệu Lyro phone và Odéon nói tiếng Annam và Cao-mạn rất rõ ràng mà chắc lắm. Một cái bản chạy kim chừng ba bốn trăm lần chẳng hề hấn chi cả.

AI muốn mua hãy hỏi cuốn tổng mục lục (Catalogue complet).

CHỢ MUỐN

SÁCH TỰ VỊ
**DICTIONNAIRE
ENCYCLOPÉDIQUE ILLUSTRE**
ARMAND COLIN

Một bản in bằng giấy couronne (in 4) (xếp tư) — cỡ sách 19cm x 24cm — 1030 trang — 85.00 franc — 2.500 điều giải *encyclopédique* các phép trí cách thiên thông — 4500 hình — 25 bản tranh hoa đủ kiểu nhà cửa, y phục, và đồ khi dụng các xứ và các đời (style) — 100 bức tranh — 4 bức ngoại văn sách có đậm đủ màu sắc — 300 chơn dung những đấng vĩ nhân — 300 bản đồ địa dư, và các thứ th thi.

Giá mỗi quyển đóng bì vải màu đỏ hay là màu vàng, in dấu riêng Ruty 10 fr.
Bìa da cũ, lưng vải 14 fr.

**BÁN TẠI NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE**
Saigon, đường Catinat và đường Krantz

REYNOLD MONIER làm nghề thợ bạc

TẠI ĐƯỜNG CATINAT MÓN BÀI SỐ 110-112 SAIGON

NHÀ
NÀY
THIỆT

Bản hột thủy xoàn lớn nhỏ đủ thứ, như hạng và giá rẻ lắm. ✎ Bản đồ trang bằng vàng thật cao; đủ các kiểu thật khéo. ✎ Bản đồng hồ, vàng cò, bạc cò, nickel cò, đủ các kiểu và các hiệu như OMEGA, ZÉNITH, vân vân. ✎ Bản máy viết chữ hiệu OLLIVER. ✎ Dây chiến đồng hồ, bạc vàng dùng trong 15 năm không phai. ✎ Cờ ki: con dậu bằng đồng, bằng caoutchouc hay là trên nhân đeo tay. ✎ Cờ máy xi vàng xi bạc và lau chùi muốn nà. ✎ Sửa các thứ máy: máy may, máy viết, máy nói, máy đèn và

các thứ súng, vân vân. Như trong lục châu chư quý vị muốn đặt làm đồ nữ trang bằng hột xoàn hoặc làm cà rá, bông tai cùng vật khác bằng vàng 18 carats thì tôi sẵn mà làm cho vừa bụng chư quý

LÀ CHẮC CHẴN HẸN HÒI NÊN TIN CẬY

PHONG-HÓA TRÍCH
KY 60 - trong, bốn cột, trong
 các nhà bán sách lớn; bán sỉ
 tại nhà Nguyễn-ngọc-Lân
 Vũng-thiền.

Trong chữ vị khán quan có vưa ý sách
 chỉ trong bộ **CATALOGUE NHÀ BÁN SÁCH**
LAROUSSE thì xin do nơi **NHÀ BÁN SÁCH**

FRANCO-ANNAMITE

thì người ta sẽ gởi những sách chữ vị
 muốn mua cho; giá y theo bên Đại-Pháp
 không tăng chút nào, *ừ ra tiền gởi mà*
thôi

TẠI NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE

F. H. SCHNEIDER

CÓ BÁN SÁCH MẸO TIẾNG LANGSA

CỦA ÔNG LARIVE VÀ FLEURY SOẠN

ĐƯỢC CHA L. MOSSARD ĐÃ DIỄN DỊCH RA CHỮ QUỐC-NGỮ

GIÁ..... 1 fr. 60

Ban tiếng ông LARIVE VÀ FLEURY về
 việc đặt sách vở, ai ai cũng đều biết. Và châu
 thành Paris chăm chú sách mẹo này thì là
 đều tiên làm và bởi chương sách ấy vừa trí và
 có ích cho kẻ mới học vỡ lòng.

Người dịch sách mẹo này ra chữ Quốc-ngữ
 là đức Cha MOSSARD, Giám mục đương kim
 Địa phận Saigon. Thuở người còn làm bề
 trên coi trường Taberd, người đã làm thứ
 sách ấy cho học trò của người học, và hề ai
 coi tới sách ấy từ bấy lâu nay thì đều nói
 rằng là sách có ích, ai muốn học tiếng Lang-
 sa vỡ lòng thì trước hết phải học mẹo này.
 Có phụ thêm hai mươi bốn trang tư điển,
 gộp những tiếng cần dùng chữ Lang a trước
 rồi giải nghĩa ra tiếng Annam kể theo một
 bên.

Đức Cha MOSSARD tăng thao việc giáo
 huấn tiếng Langsa, nên cách đặt bài vở cho
 người Annam học thì đều rành đó.

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI

HÀIPHÔNG

BORDEAUX

SAIGON

HÀNỘI

Hàng Denis Frères trừ dầu thơm
 hiệu: « Royal Japonais » là thứ tốt hào
 hạng và thơm dịu hơn các thứ dầu, hiệu đề
 vương Nhứt-bồn.

Hãy xức tóc bằng dầu hiệu « Huile-Flora » là thứ tốt
 hơn hết và dầu thơm vô hạng.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:

Rượu chắt trắng và *chắt đỏ* trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu Champagnes V^o Cliquot.

» Ponsardin.

» Duc de Montebello.

» Roederer.

» Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieur B. et R. Perrier

Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu
Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ *rượu*
 kêu là: **Vieille Eau de vie Dejean**, **Rhum Jalkaud**.

Liqueurs và cognacs **Marie Brizard** và **Roger**.

Bière Gruber và **Bière Loraine**. *Rượu* **Madère**
Malaga và **Muscat de Frontignan Rivoire**.

Có bán máy viết hiệu **Remington** và các thứ đồ
 phụ tùng.

Cũng có trừ các thứ hộp quet **Đông-Dương**, và ngoài
Bến thủy, gần Annam và ông quet **Hànội (Tonkin) nữa**.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy:

MAISON DENIS FRÈRES. SAIGON

Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLIN**

« NHÀ BÁN SÁCH — NHÀ IN — NHÀ BÁN GIẤY »

FRANCO-ANNAMITE

Của Ông F.-H. SCHNEIDER

SAIGON — 7, Boulevard Norodom — SAIGON

IN ĐỦ CÁCH

TYPE
LITHOGRAPHIE
PROTHOGRAPHIE
STEREOTYPAGE

ĐANG IN LẠI
SÁCH TỰ VI
Của Ông
P. - J. - B.
Trương
Vinh
Kỹ

DICTIONNAIRES

Tại Nhà hàng này có đủ sách của nhà bán sách Larousse và Armand Colin tại Paris gửi qua.

Có đủ các thứ TỰ VI chữ Langsa có hình như Larousse, Armand Colin, Larive Fleury, Gazier. Des connaissances pratiques: Để dạy cho biết rõ những điều cần biết ở đời và trong Bá Nghệ.

Des sciences usuelles: Dạy cho thạo biết những điều đại cái bát vật.

Des Ecrivains et des littératures. Để chỉ cho biết mấy ông thi nhân và sự văn học các nơi.

Des Operas: Các tướng hát và ca nhạc.

De Médecine: Về tật bệnh và cách điều trị.

De droit usuel: Về luật pháp cần dùng. Etc. Và nhiều thứ khác nữa.

MỰC
GIẤY
NGÔI VIẾT
Dù Màu Dù
Sắc Dù Kiểu

Những sách in ngoài Tonkin, như là LUẬT TÒA, luật THẦY KIẾN, NOTAIRE, đủ thứ theo về việc BUÔN BÁN và việc CÔNG XI (Douanes), tự vi nửa tiếng TÂY, nửa tiếng ANNAM có hình, tự vi tiếng NHỰT-BỒN và tiếng TÂY, tiếng HỒNG-MAO, tiếng ITALIE, cùng tiếng MIỀN-ĐIÊN đủ cả.

Sách dạy nấu ăn tây, sách dạy học vẽ, có bản đủ thứ NHỰT-TRÌNH CÓ HÌNH.

GIẤY. — Những là giấy trắng, giấy gạch hàng ngang, giấy hàng vuông, giấy gạch sọc để làm comptabilité, cũng có bao thư trắng, vàng, xanh, xanh đủ thứ lớn nhỏ, giấy viết và bao thư đựng hộp đủ kiểu, giấy để dùng mà vẽ từ tờ hoặc cuộn lại, giấy mỏng, đủ thứ, giấy chạm mực, hoặc từ tờ, hoặc từ cây (rouleau).

Viết chì, cang viết chì đen hiệu FABER, GILBERT, CONTE, CHINOIS đủ thứ, có thứ để viết có thứ để vẽ; viết chì xanh, đỏ, đủ hiệu, cang viết bằng mây, bằng cây, bằng mun, lớn nhỏ đủ thứ; có thứ cang ngòi bằng vàng, viết hoài không hư ngòi, hề để mực một lần dùng cho tới hai tuần lễ mới hết.

ĐANG soạn in một bản có giá các môn hàng bán tại nhà hàng này, có hình rất tốt. AI MUỐN xin mà coi cho biết, thì cho tên họ và chỗ ở thì chủ nhà này sẽ gửi cho.

MỰC. — Mực đen thường nguyên litre, nửa litre, một phần tư litre, bình vuông, bình tròn hiệu STÉPHENS, GARDOT, ANTOINE, LA POPULAIRE có thứ đen viết rồi in lại được kêu là (encre à copier) cũng có mực đỏ, xanh, nâu, chai nhỏ để viết, để dùng đóng con dấu, có mực tàu hiệu CON RỒNG, hiệu CON SƯ TỬ, tốt thường hàng, có bản bình để mực bằng sành, bằng chai, bằng thủy tinh, bằng thau xi bạc lớn nhỏ đủ kiểu.

NGÔI VIẾT. Ngòi viết hiệu SERGENT-MAJOR, FRANCE-MILITAIRE, MALLAT, BLANZY POURRE đủ thứ, ngòi viết hiệu MITCHELLS đủ thứ, cũng có ngòi viết ronde từ số 0 cho tới số 5

Đủ thứ những là thước cho học trò học, bằng cây, bằng mun có bích góc, thước nạch kêu là Equerre bằng cây, bằng caoutchouc đủ hàng lớn nhỏ, đồ compas để vẽ, bản đá viết đá, giấy đỏ, giấy học, phẩu, bao cho học trò đựng sách, và đủ thứ đồ dùng cho học trò. CARTE POSTALE, hoa đồ các tỉnh trong NAM-KY, BẮC-KY, TRUNG-KY và cả ĐÔNG-DƯƠNG.

Tại nhà bán sách FRANCO-ANNAMITE có bán đủ các thứ sách nhà LAROUSSE và ARMAND-COLIN